

KULTUREEL

FRONT

4

REDAKTIONEEL

In dit vierde nummer van het Kultureel Front besteden we veel aandacht en ruimte aan de situatie en actie rond het GLTwee.

Zoals iedereen waarschijnlijk wel weet, zijn de subsidies van het GLTwee afgepakt en zitten ze zonder middelen om door te kunnen blijven werken.

Het Kultureel Front heeft op zich genomen om, voor zover het in haar mogelijkheden ligt, de verdediging van het GLTwee mee te organiseren en daarvoor is een commissie GLTwee binnen het Kultureel Front opgericht, die de taak heeft meegekregen de ontwikkelingen nauwgezet te volgen en eventueel direct in actie te komen als dat nodig mocht zijn.

Verder doen wij een dringende oproep aan alle leden om het pamflet dat in dit nummer afgedrukt staat,

over te nemen en massaal te verspreiden; ook roepen wij op om veel geld op te halen voor het GLTwee.

Om de solidariteitsakties voor het GLTwee te starten, zijn er al enkele aanzetten geweest: op de open dag van de Eindhovense schouwburg, werden door Proloog en de Internationale Nieuwe Scène op grote schaal pamfletten voor het GLTwee verspreid. Ook hebben we tijdelijke oplossingen kunnen vinden voor hun materiële en financiële problemen.

De enige manier echter om het voortbestaan van het GLTwee te verzekeren, zijn massale solidariteitsakties... dit is nog maar het begin, wij gaan door met de strijd.....

OPROEP VAN HET KULTUREEL FRONT VOOR HET BEHOUD VAN GLTWEE

Het Kultureel Front vraagt aan alle leden en niet-leden onderstaande tekst zelf te vormen/vulden en te verspreiden bij elke passende gelegenheid. Liefst als begeleiding van een collecte voor GLTwee.

Het GLTwee is een vormingstheater dat werkt voor werkende jongeren, scholieren en ex-mijnwerkers in Limburg.

In hun stukken stellen ze de onrechtvaardige verhoudingen in onze maatschappij aan de orde en na de voorstelling proberen ze samen met het publiek naar oplossingen te zoeken.

Het GLTwee bestaat uit een tiental mensen die in 1972 naast het repertoiregezelschap GLT, een tweede groep vormde die zich meer zou richten op de gewone bevolking van Limburg.

Toen het GLTwee deze doelstelling in de praktijk bracht door met hun stukken de strijd van de arbeidersklasse te ondersteunen, gingen de subsidiënten naar middelen zoeken om van het GLTwee af te komen. Vooral toen het GLTwee meer en meer mensen ging bereiken, was het een noodzaak geworden om hen te laten verdwijnen. Eén van de vier subsidiënten, de Nederlandse provincie Limburg, nam hiervoor het initiatief door de subsidie in te trekken. Het gevolg was dat ook de andere drie subsidiënten, Belgisch Limburg, de Nederlandse staat en de Belgische staat nu niets meer betalen.

Het stichtingsbestuur GLT waar naast het GLT ook het GLTwee onder valt, maakte van die gelegenheid gebruik om zichzelf op te heffen. Ook zij wilden dat het GLTwee zou verdwijnen. Ze gooiden hiervoor zelfs het kind, het GLT, met het badwater weg.

GLTWEE MOET BLIJVEN

Van de ene dag op de andere zijn nu alle spullen van het GLTwee in beslag genomen en is de groep uit haar gebouw gezet. Al hun dekors, hun kostumes, geluidsinstallatie en lichtbakken zijn zo kwijt. Officieel bestaat het GLTwee niet meer. Per dekreet opgeheven. Zelfs over de salarissen die de subsidiegevers hen dit jaar volgens de CAO normaal moeten doorbetalen, bestaat geen enkele zekerheid.

Ondanks deze enorme moeilijkheden werkt het GLTwee door. Ondanks de grofste methodes het GLTwee te nekken, groeit het publiek, groeit het aantal voorstellingen.

Wat er met het GLTwee gebeurt is niet uniek en ook niet nieuw. Hoe vaak hebben we al niet gezien dat de staat, als een soort reuzeninktvis met erg veel armen; ons met één arm iets geeft, wat ze ons even later met een andere weer afpakt. Niet het toekennen van subsidie aan Proloog werd het recht op politieke vorming en actie erkend, maar met het intrekken van de subsidie van het GLTwee wordt ons dat recht weer ontnomen. Ook vormingswerkers, mensen uit het onderwijs en uit de gezondheidszorg kunnen ons steeds meer van dit soort voorbeelden geven.

Voor alle verworven rechten hebben we moeten vechten en als we ze niet kwijt willen raken, zullen we ervoor moeten blijven vechten. Iedere aanval op een deel

van de linkse beweging is een aanval op de gehele linkse beweging. Daarom moeten we een breed front maken om al onze rechten zo goed mogelijk te kunnen verdedigen. Want vandaag wordt het GLTwee aangevallen, morgen een paar vormingscentra of een aantal progressieve leraren en overmorgen de linkse werkers in de gezondheidszorg of in de kazernes, en ga zo maar door.

Daarom roept het Kultureel Front, dat zich ten doel stelt die cultuur te maken en te verspreiden die een anti-kapitalistische inhoud heeft en waarin bijna alle linkse teater-, muziek- en filmgroepen uit Nederland en België verenigd zijn, alle progressieve groepen op om zo breed mogelijke steunkomitee's op te richten voor het GLTwee. Zij zouden propaganda kunnen maken, steunvoorstellingen organiseren en geld ophalen; dat laatste heeft het GLTwee hard nodig om zo goedkoop mogelijk te kunnen blijven

spelen voor al diegenen die een beroep op haar doen. In Nederland kunt u geld storten op no. 131 380 753 van de rabo bank in Maastricht, t.n.v. de vereniging vrienden GLTwee vormingstoneel en in België kunt u geld storten via de Internationale Nieuwe Scène: bnp Antwerpen 690-4300071-24 onder vermelding "steun GLTwee".

Onze eisen zijn:

- volledige subsidiëring van het GLTwee na 1975/76
- het GLTwee moet onmiddellijk de beschikking krijgen over de spullen van de stichting GLT die ze nodig heeft bij haar voorstellingen
- de salarissen voor 1975/76 moeten gegarandeerd worden
- er moeten aanvullende subsidies komen om dit jaar normaal te kunnen werken.

VOOR POLITIEKE VORMING EN AKTIE

Kontaktadressen:

NEDERLAND: GLTwee, p/a. Hans Konings,
Achter de Barakken 31, Maastricht
tel. 043-17202.

BELGIË: Kultureel Front, p/a. Alië Kuiper,
Waterloostraat 63, 2600 Berchem
tel. 031-394489.

SITUATIE VAN HET GLTWEË

Op 31 mei j.l. werd er in Maastricht een demonstratie-manifestatie gehouden voor het voortbestaan van GLTwee. Zelfs de conservatieve Limburgse pers moest schrijven over een "massale manifestatie voor GLTwee" en "een indrukwekkende gebeurtenis".

Er was inderdaad sprake van een krachtige vuist die door de achterban van het GLTwee in Limburg, het Kultureel Front en de gezamenlijke steunkomitees getoond werd aan publiek en autoriteiten.

Het getuigt van de kracht van de linkse kulturele beweging om binnen twee weken een dergelijke manifestatie te kunnen organiseren.

Voor het GLTwee is het van groot belang geweest te kunnen rekenen op ieders steun, niet alleen voor 31 mei, maar juist nu de subsidie is ingetrokken en daarmee voor het GLTwee een geheel nieuwe situatie is ontstaan, is een dergelijke blijk van actieve solidariteit een basis om door te gaan.

Vrijwel sinds het ontstaan van GLTwee is er sprake geweest van een konflikt met het bestuur, dat aanvan-

kelijk weliswaar geen bezwaar had tegen "iets voor de jeugd" of de werving van een nieuw schouwburgpubliek, maar even later, toen de politieke inhoud van het werk duidelijker werd, naarstig begon te zoeken naar mogelijkheden om het GLTwee te elimineren. Vooral de Belgische vleugel van het bestuur legde op dit punt een opvallende aktiviteit aan de dag. Toen het eerst niet lukte om via een prioriteitstelling voor het GLT, het budget van het GLTwee uit de begroting te schrappen, en het vervolgens evenmin lukte om via de directeur van het arbeidsbureau de leden van het GLTwee te laten ontslaan, trok de Belgische provincie Limburg als eerste de subsidie voor het GLTwee in, in het najaar 1974. De Nederlandse provincie Limburg volgde in mei 1975 met een subsidiestop voor de gehele stichting, nadat het Stichtingsbestuur geweigerd had op de subsidievoorwaarden van de gezamenlijke subsidiënten in te gaan. Handenwrijvend en met de repertoireblik op het Belgische Hasselt gericht, besloot het bestuur de stichting op te heffen.

Op woensdag 25 juni deed de president van de Maastrichtse rechtbank uitspraak in het kort geding dat het GLTwee had aangespannen tegen het bestuur om liquidatie van de stichting GLT te voorkomen en het bestuur te dwingen subsidie bij de provincie Nederlands Limburg op te eisen, op grond van de kon-traktuele verplichting de werknemers in staat te stellen de werkzaamheden waarvoor ze zijn aangenomen, te verrichten. De president meende dat de provincie toch niet gedwongen zou kunnen worden subsidie voor dit doel te verstrekken en wees daarom beide eisen af. TWEE weken later was het GLTweegebouw verhuurd aan de Maastrichtse toneelschool en waren de decors, rekwiesiten, geluid- en lichtinstallaties achter slot en grendel verdwenen.

De mogelijkheid bestaat dat GLTwee "als ieder ander" de produktiemiddelen kan terugkopen.

Op dit moment - half augustus - heeft GLTwee geen repetitieruimte en bijna geen spullen. De eigen administratie is wel gereed.

Over de salarissen bestaat nog onzekerheid. Het is nl. nog niet duidelijk of de Belgische overheid zijn verplichtingen t.a.v. de reeds afgesloten kontrakten - zelfs wat betreft de salariskosten - wil nakomen. Maar GLTwee wil doorwerken, de arbeidersstrijd blijven steunen, nieuwe stukken maken voor ex-mijnwerkers, studenten, scholieren, werkenden en werk-lozen.

GLTwee heeft dan ook nogmaals aan minister van Doorn laten weten dat, als hij GLTwee niet in staat stelt dit werk te verrichten, hij opnieuw de werkende bevolking berooft van het recht op een eigen cultuur. Intussen is de strijd tussen de linkse beweging en de repressieven weer manifest geworden. Het ontwikkelen van een strategie die gericht is tegen die openlijke vormen van repressie zal vooral van het GLTwee en het Kultureel Front energie eisen.

GLTwee speelt sinds 1971 in Limburg op scholen, vormingscentra, open jongerencentra e.d. Het had intussen een vrij vaste plaats verworven in de programmering van een groot aantal van dergelijke instituten. In de nieuwe situatie zal dat anders zijn. Vooral op scholen, maar ook in vormingscentra met "pluriform" samengestelde besturen en staven, worden de tot nu toe aanwezige kansen tot optreden kleiner, naarmate de strijd tussen links en rechts zich openlijker manifesteert. En de Limburgse pers zal hierin zijn rol gedegen spelen nu het GLT niet meer bestaat en het GLTwee echt vogelvrij geworden is. Dit betekent geen achteruitgang, maar vooruitgang. Verhoudingen en posities worden duidelijker, de bokken worden van de schapen gescheiden. Maar het eist een andere aanpak, een andere soort publiekskeuze en -benadering. De kiemen hiervoor zijn overigens in de organisatie van het werk van GLTwee al aanwezig. In de eerste plaats wordt er het laatste half jaar hard gewerkt aan een hechtere en aktievere organisatie van steun-komitees voor politieke vorming en aktie in Limburg, zodat er een netwerk ontstaat van verdedigingcentra en verspreidingsposten van de linkse cultuur, ook in Limburg. In de tweede plaats heeft "Het testament van Joep" dat sinds 1 mei gespeeld wordt veel kontakten opgeleverd met organisaties en personen die voorhoedeplaats innemen in de Limburgse progressieve beweging.

De organisatie en benadering van het publiek buiten de burgerlijke instituties - en vooral hun bestuurders - om, maar ze wel beïnvloeden en er trachten te spelen, kan een belangrijk deel gaan vormen van het werk in deze periode.

GLTwee wil over dit onderwerp graag van gedachten wisselen met de andere leden van het Kultureel Front, met name ook met de organisaties die zich bezig houden met DE VERSPREIDING van anti-kapita-listische cultuur.

Om deze belangrijke discussie ooit te kunnen voeren dient echter op dit moment alle prioriteit te worden gegeven aan het voortbestaan van GLTwee. Daad-werkelijke solidariteit is nu meer dan ooit een eerste vereiste. Immers een mogelijk verdwijnen van GLTwee zou een fundamentele aantasting van de hele anti-kapitalistische cultuur betekenen en een repres-sie-mechanisme in werking stellen dat er op uit is om uiteindelijk alle progressieve groepen - ook die zich nu nog "veilig" wanen - eveneens om zeep te helpen. Daarom geldt voor alle leden van het Kultureel Front: Vechten voor GLTwee = Vechten voor jezelf!

Op initiatief van de Algemene Nederlandse Organisatie Van Uitvoerende Kunstenaars (ANOUK/NVV) en de Nederlandse Vereniging van Toneelkunstenaars (NVT) zal een brief worden gestuurd naar publieksorganisa-ties, toneelgroepen, kulturele instellingen, vakbonden, politieke partijen, steunkomitees voor politieke vorming en aktie (Proloogkomitees) etc. met de oproep om een afvaardiging te sturen naar een op te richten Actie-komitee "GLTwee moet blijven". Dit aktiekomitee zal zich moeten gaan inzetten voor inwilliging van de volgende eisen:

1. Volledige subsidiering van GLTwee in het seizoen 76/77
2. Aanvullende subsidie om de werkzaamheden van GLTwee in het seizoen 75/76 te kunnen voort-zetten
3. Zekerstelling van de salarissen van de GLTwee-leden in het seizoen 75/76
4. Beschikking over die eigendommen van de Stichting GLT die GLTwee nodig heeft voor het spelen van haar voorstellingen.

De kameraden van Proloog hebben intussen al op fantastische wijze blijk gegeven van hun solidariteit door een collecte te houden onder de Proloog-leden die fl. 2550 heeft opgebracht. Bovendien heeft de auteursvereniging Proloog besloten om de van Dalsumprijs, groot fl. 4000, eveneens te schenken aan GLTwee.

De macht van de kapitalistische orde heeft zich vanaf het moment dat het bestuur ontslagvergunningen aanvroeg voor de leden van GLTwee, via de uitspraken van de Maastrichtse rechtbank, tot het moment waarop het GLTwee-gebouw ontruimd was, onver-

sluierd gemanifesteerd. Het is nu aan ons allen om te tonen hoe groot de kracht is van de beweging die er op gericht is die orde te vernietigen.

gltwoe

POLITIEK THEATER IN LIMBURG HET TESTAMENT VAN JOEP

INLEIDING

Op 1 mei j.l. tijdens de 1 mei-viering van P.v.d.A. en P.S.P. afdeling Heerlen is in het Pancratiushuis de eerste voorstelling van het testament van Joep gespeeld voor een publiek dat bestond uit oude P.v.d.A.-leden (nog stammend uit de S.D.A.P., jonge P.v.d.A. - en P.S.P.-leden en ex-mijnwerkers die geen direkte binding met deze partijen hadden, maar in de voorstelling geïnteresseerd waren. Uit de reacties op de voorstelling bleek voor de zoveelste maal de enorme kloof tussen de reformistische P.v.d.A.-bonzen, die termen als "te gesimplificeerd" en "zwart-wit" gebruikten om het effect van de voorstelling teniet te doen, en de arbeiders die voor iedereen die het horen wilden keer op keer vertelden dat het allemaal zo was in de mijnen, en nog veel erger.

Inderdaad heeft het Testament van Joep een sterker polariserend karakter dan andere stukken van het GLTwee.

DE LIMBURGSE SITUATIE

GLTwee speelde tot nu toe vrijwel uitsluitend voor werkende jongeren en scholieren. Eén van de grote problemen die zich daarbij in het algemeen voordoen, is het aanbieden van een concreet handelingsperspectief en het stimuleren van een gedragskeuze. In Limburg schijnt dit probleem nog in het bijzonder te bestaan gezien de traditionele aktieloosheid in dit gewest. Na de grote staking van 1917 is de greep van de monomijnkultuur in samenwerking met staat, kerk en vakbod, zo wurgend geworden dat rode organisatie of antikapitalistische aktie vrijwel tot de onmogelijkheden gingen behoren. De versluierende ethiek van de Rooms katholieke kerk heeft diep ingegrepen in het bewustzijn van de Limburgse bevolking.

Dit heeft het probleem van het aanbieden van een aktieperspektief en het stimuleren van een nieuwe keuze bij werkende jongeren en scholieren versterkt. Maar het testament van Joep is niet voor deze publieksgroepen gemaakt. Dat in de eerste plaats, het is gemaakt voor de volwassen werkende bevolking en met name voor hen die met de mijnen te maken hebben gehad.

In de tweede plaats, en belangrijker, was er in de tijd dat het testament uitkwam iets aan het veranderen in Limburg. Sinds enige tijd begonnen gedeelten van de Limburgse bevolking in beweging te komen. Verschillende huuraktiekommitees werkten samen om de Limburgse woonsituatie te verbeteren, het Limburgse beroepsgoederenvervoer kwam in aktie, het Limburgs aktiekomitee gezondheidszorg ontstond, overal werden werklozenkommitees opgericht, een grote aktie tegen militarisering van Limburg werd gevoerd in combinatie met de leuze "de prioriteiten moeten om" en ten slotte, en voor het testament van Joep met name belangrijk, de ex-mijnwerkers kwamen in opstand, althans een gedeelte. O.l.v. Huub Cobben kwamen na een aantal voorbereidende vergaderingen overal in de provincie en een grote vergadering in het Pancratiushuis, op 25 maart 2500 gepensioneerde

mijnwerkers de straat op om het Algemeen Mijnwerkers Fonds, het AMF, aan te klagen. Het AMF is groot geworden van de pensioenpremies van de mijnwerkers die nu, door allerlei "regelingen" van het AMF hun pensioen vaak gehalveerd zien. Afgezien hiervan is de koopkracht van deze groep mensen voortdurend gedaald.

De demonstratieve optocht door de straten van Heerlen, waarbij de kantoren van DSM en AMF werden aangedaan, maakte grote indruk, niet alleen in Heerlen en Limburg, maar ook in de rest van Nederland.

Meer mijnwerkers begonnen er nu openlijk voor uit te komen dat ze zich belazerd voelden door de mijnsluitingen.

Het was in die sfeer dat het testament van Joep werd uitgebracht: in een situatie waarin de maatschappelijke werkelijkheid om een keuze vroeg: voor of tegen de aktie van Cobben, voor of tegen het beleid van de regering, voor of tegen het AMF, voor of tegen aktie, voor of tegen een systeem waarin werkloosheid nodig is en kapitaal daarheen vloeit waar het de meeste winst opbrengt.

Het testament van Joep droeg materiaal aan om dergelijke keuzes te kunnen maken en sloot zo aan bij de polariserende maatschappelijke situatie.

SITUATIE EN BEWUSTZIJN LIMBURGSE MIJNWERKERS

Het testament van Joep moet in verband staan met de situatie van de Limburgse arbeider, met zijn "gevoel" na de mijnsluiting en met het bewustzijn dat hieruit voort kan komen.

De materiële situatie is zeer verslechterd: veel Limburgers hebben geen werk, velen zijn snel invalide verklaard tijdens de sluitingsperiode, velen doen werk dat op geen enkele manier te vergelijken is met hun vroegere werk, velen zijn te vroeg gepensioneerd. De tijd dat de Limburger een "goed betaalde" arbeider was, is voorbij. De koopkracht ligt laag, de sekundaire voorzieningen zijn slecht ten gevolge van de mijnmonokultuur.

Het gevoel van het grootste gedeelte van de Limburgse bevolking is "katterig". Men voelt zich belazerd en is teneergeslagen door iets dat eigenlijk niet kon gebeuren en toch kwam. Dat de mijnen niet meer open gingen was voor de Limburger net zo iets als dat de zon niet meer opkwam. Men weet niet wat men er aan moet doen, vraagt zich dat ook niet rationeel af. Tegelijkertijd wordt de mijn en alles wat er mee samenhangt tot romantiek.

Op basis van deze situatie moeten de Limburgse arbeiders zich bezig houden met de vraag waarom de mijnen dicht zijn gegaan, door wie ze belazerd zijn, wat ze nu kunnen doen enz. Niet alleen om de antwoorden zelf, maar opdat zo'n grof en duidelijk stuk kapitalistische manipulatie als in Limburg van 1900 tot nu beantwoord wordt met een duidelijk stuk klassenstrijd en daarmee groei van het antikapitalistisch bewustzijn.

Een relatief kleine groep is bezig met akties die een antwoord vormen op 70 jaar uitbuiting in en van Limburg. Niet altijd met een rode vlag in de vuist,

maar objectief gezien met een antikapitalistisch karakter. De bedoeling van het stuk moet zijn een verbinding te leggen tussen de grote groep die "niet weet wat ze moet doen" en de kleine groep die akties organiseert en strijd voert. Daarbij de kleine groep steunen door analyses te tonen die de akties kunnen funderen.

Het perspectief dat GLTwee toont is dan voor sommigen de daadwerkelijke aansluiting bij de aktiegroepen, voor velen een positieve attitude t.a.v. de akties en de aktiegroepen.

Het testament van Joep eindigt dan ook met de volgende monoloog van Joep :

Terug op mijn sokkel waar ik thuis hoor, als standbeeld. Want ik sta er nog steeds in Kerkrade, midden op de markt. Mooie woorden hebben ze altijd bij mij gesproken, mooie gevoelige woorden. Als helden zijn de mijnwerkers geëerd door heel Nederland: "de helden van het zwarte goud". En nu kunnen onze pensioenen niet eens waardevast worden gemaakt.

Maar gelukkig heeft dat de ogen van veel mensen geopend. In plaats van je op te hangen, moet je je verzetten, want wij willen niet de slaven worden van een systeem waarin mensen werkeloos moeten worden of vervroegd gepensioneerd. Wij zeggen: iedereen heeft recht op goed werk, goed loon, goed pensioen, iedereen heeft recht op een goed huis, goede kleren, een goede opvoeding voor zijn kinderen. Daarom willen wij ons verzetten en zeggen: sluit je aan bij de aktiegroepen, bij de werklozen-komitees, steun de akties van de gepensioneerde mijnwerkers. Maak een einde aan de slavernij, vernietig het kapitalisme. Dat is mijn testament. Glück auf !

INHOUD EN DRAMATURGIE VAN HET TESTAMENT VAN JOEP

De hierboven geciteerde tekst staat afgedrukt in het testament dat aan het eind van de voorstelling wordt uitgereikt aan het publiek. Er tussendoor staat allerlei informatie en fotomateriaal over Limburgse akties en aktiegroepen. Tijdens het uitdelen van het testament worden dia's van de aktie van de gepensioneerde mijnwerkers getoond en klinken hun leuzen uit de speakers.

Het stuk leidt eigenlijk naar deze "konkluderende en stimulerende" scène, en wel aan de hand van het verhaal van Joep I en Joep II.

Joep is in Limburg de ondergrondse mijnwerker, de Koelpiet. Voor hem is in 1958 door de autoriteiten een standbeeld opgericht op de markt van Kerkrade: D'r Joep.

Het stuk begint met de onthulling van dit standbeeld, waar tegenover via dia's en geluid het werkloosheidscijfer van Limburg en de aktie van de gepensioneerde mijnwerkers geplaatst worden. Eén van de acteurs speelt het standbeeld (Joep I).

In de volgende situatie heeft de konfrontatie tussen Joep I en Joep II plaats. Joep II komt op en wil zich gaan ophangen gezien zijn situatie na de mijnsluitingen. Als hij het ook werkelijk gaat doen reageert Joep I (het standbeeld) met: "Bis gek". Daarmee is de dialoog tussen de Joep die de geschiedenis van de mijnen, de sluiting ervan en de huidige situatie probeert te analyseren en in een (marxistische) visie onder te brengen (Joep I) en de Joep die niet begrijpt hoe het toch allemaal zo heeft kunnen gaan en moedeloos toeziet, gestart.

Deze dialoog is de lijn waarlangs de emoties t.a.v. de mijnsluitingen worden getoond en opgeroepen bij

het publiek en waarlangs ze vervolgens tot rationele problemen worden herleid om tot samenhangende antwoorden op die problemen te kunnen komen. Want die ontwikkeling is in grote trekken nodig om de grote groep van het publiek, die haar problemen vooral emotioneel benadert, tot een attitude- c.q. gedragsverandering te laten komen.

Nogal centraal in het stuk staat de grote mijnwerkersstaking van 1917. Het gedeelte ervoor laat zien hoe de Limburgse boer van zijn grond beroofd is en vervolgens de mijn in moest om aan de kost te komen (vergelijk de opvatting: de mijnen? die zijn hier altijd geweest en die zullen hier ook altijd blijven), hoe het tempo hoger wordt om meer winst te maken onder de dekmantel van werken voor het vaderland (vergelijk de historische woorden "de helden van het zwarte goud"), hoe langzamerhand hiertegen verzet groeit, ondanks de pogingen om dit in de kiem te smoren, hoe de kerk bij dit laatste te hulp wordt geroepen, hoe ten slotte repressie en verzet elkaar versterken en tot de arbeidersmacht zich in de staking manifesteert.

De staking wordt gebroken met de instrumenten: katholieke vakbond en kerk.

Na de staking zien we eerst hoe de mijnwerker gemaakt wordt tot d'r Joep, in wie het verzet totaal onderdrukt is. De vakbond, de personeelsdienst van de mijn, meneer pastoor, de mijnpolitie, de woninginspektices, dr. Poels, zij allen maken deel uit van een perfect systeem, een web waar Joep in gevangen zit. Dit gedeelte eindigt als volgt:

KAM. = Kameleon = systeem

KAP. = kapitalist

KAM. En dan kijken wij nu of Joep mag gaan werken in de mijn. Geef antwoord! aan wie moeten de sakramenten worden geweigerd?

JOEP. Aan wie lid is van de rooie bond, want die is anti-Limburgs en anti-katholiek en brengt alleen maar beestmensen voort.

KAP. In welke bond moeten wij wel vertrouwen hebben?

JOEP. In de R.K. mijnwerkersbond, want het leven is maar 1% duurder geworden.

KAM. Hoe moeten wij gehoorzamen?

JOEP. Zonder tegen te spreken, zoals de OVS-eed ons leert.

KAP. Waarom moeten wij op onze woorden letten?

JOEP. Omdat de mijnpolitie overal waakt over ons welzijn.

KAM. Wie krijgen er een mijnverbod?

JOEP. Iedereen die ons gezond bedrijf wil ondermijnen.

KAP. Wat bevordert de woninginspektie?

JOEP. Gezin en gezelligheid, om ons af te houden van zedenverwilderding.

KAM. Wat heeft dr. Poels ons geleerd?

JOEP. Dat wij moeten bidden en werken, van onze geboorte tot onze dood.

KAP. Zijn dat jouw antwoorden, eerlijk en oprecht?

JOEP. Dat zijn mijn antwoorden, zo eerlijk en oprecht als ik moet denken aan mijn gezin en de toekomst van mijn kinderen.

KAM. Hij is geslaagd. Proficiat. (geeft hand aan Kap.)

KAP. Bravo!

KAM. Geef hem nu maar schutterijen, duivenklubs en fanfares, Muziek!

Ten slotte, althans voor de eerder beschreven slot-scène, wordt getoond hoe de mijnen gesloten werden omdat in de olie en het aardgas méér te verdienen viel en hoe de staat zich leugenachtig garant stelde om dit soepel te laten verlopen.

Deze scène loopt parallel met die waarin het kapitaal naar Limburg trekt om een gegin te maken met de mijnexploitatie.

De ontginning van de mijnen en de sluiting ervan hebben immers redenen die op hetzelfde principe gebaseerd zijn en elkaars componenten vormen: Het geld vloeit daarheen waar de meeste winst gemaakt wordt.

Het is in deze produktie een vaak toegepast dramaturgisch principe (ook binnen scène) om dergelijke tegengestelde gevolgen van de toepassing van hetzelfde principe onder veranderende omstandigheden te tonen. B.v. in de scène bij de mijnarts. In de bloeitijd van de mijnindustrie wordt iemand, al is hij maar dood en voert hij een hele rij klachten op, gewoon de mijn ingestuurd, want er kan nooit voldoende geproduceerd worden. Weigering betekent ontslag. In dezelfde scène is de eerste klacht (pijn

in de rug) voldoende om afgekeurd te worden, maar dat is dan ook als de mijnen gesloten moeten worden. Een derde belangrijk dramaturgisch element is dat het stuk begint en eindigt bij de huidige situatie. Het begint in het bijzonder met het tonen van attitudes t.a.v. de huidige situatie: Joep II die opkomt naar werk, de verzuchting "waren de mijnen er nog maar" enz. Dit i.v.m. de eerder beschreven ontwikkeling van het niveau waarop het publiek de getoonde problematiek tot de hare maakt.

Vanuit dit eerste niveau ontstaan vragen naar het historische; problemen moeten zichtbaar gemaakt worden om verklaard te kunnen worden.

Als we aan het eind van het stuk de huidige situatie bekijken, komt die voort uit het historische en is zo-doende op een wezenlijk andere manier begrijpbaar.

Een dergelijke tegenstelling binnen één scène draagt ertoe bij dat aan het publiek fragmentarisch voorkomende voorvallen uit de eigen geschiedenis langzamerhand in een systeem worden samengebracht. Naast dit met elkaar in verband brengen van elementen binnen één systeem, is het van groot belang het historische aspect zichtbaar te maken. Daarom is het stuk gebouwd op de beweging van het arbeidersverzet tegen de kapitalistische uitbuiting. Deze beweging immers brengt de historische gebeurtenissen voort die de mijnwerkers als "logisch" ervaren i.p.v. ze historisch te verklaren, en evenzo de instituties (mijnpolitie, woninginspectie, kath. bond enz.) die het schijnbaar logische bevestigen als normaal.

Deze historische beweging loopt door naar de huidige situatie waardoor het verzet van NU in Limburg zowel in verband wordt gebracht met de belangrijkste principes van de tegenstelling kapitaal-arbeid als met de historische vorm waarin deze tegenstelling zich voortdurend manifesteert.

DE WERKING VAN HET TESTAMENT VAN JOEP

De hierboven beschreven inhoudselementen, didaktische en dramaturgische principes zullen in september in samenwerking met het instituut voor theaterwetenschap te Utrecht nader op hun werking onderzocht worden. Wij willen graag in het Kultureel Front verslag doen van dit onderzoek.

namens gltwee,
hans van maanen

KULTUUR KOOPERATIEVE RUHR EEN EENHEIDSFRONTORGANISATIE

Het artikel over het K.K.R. in het Kultureel Front nr. 3 roept vragen op die, onder de doelstelling, de ontwikkeling van een democratische en socialistische kunst in de toekomst een solidaire en interessante uitwisseling van meningen tussen het Kultureel Front en het K.K.R. beloven.

Op één punt moet reeds ingegaan worden, omdat het in de huidige ontwikkeling van de bewegingen binnen de klassetegenstelling en de vereniging van progressieve cultuurmakers van bijzondere betekenis is: de eenheidsfront-politiek. Het artikel suggereert als zou het bij het K.K.R. gaan om een vereniging van de Duitse Kommunistische Partij (D.K.P.). Dat is niet het geval.

K.K.R. is een volledig zelfstandige organisatie, die door de betrokken kunstenaars op eigen initiatief is opgericht.

Daarenboven staat in het programma: "Binnen het kooperatief en binnen de verschillende aangesloten groepen van het kooperatief werken leden van ver-

schillende aangesloten organisaties en partijen en ongeorganiseerden mee".

Deze stellingname is daadwerkelijk terug te vinden in de samenstelling van het K.K.R. De aangesloten groepen en individuen zijn juist niet "voor een groot deel in de D.K.P., haar jeugd- en studentenorganisaties georganiseerd", zoals in het artikel staat, maar vertegenwoordigen een veelheid van politieke richtingen.

Dat betekent natuurlijk niet, dat in het K.K.R. verhelderende politieke discussies vermeden moeten worden. Het brede front van verschillende standpunten maakt dit ook mogelijk.

Alle leden delen de gemeenschappelijke opvatting dat de kunst een belangrijk wapen is in de klassenstrijd en dat het noodzakelijk is samen te werken met de meest elementaire en grootste organisaties van de werknemers, de vakbond. Dit platform is weliswaar niet partij-politiek georiënteerd, maar in ieder geval politiek.

Wij verheugen ons over eenieder die deze vanzelfsprekendheid deelt en actief wil meewerken. De andere partij-politieke bezigheden van leden is voor het werk in de K.K.R. secundair.

Overigens zou het bij de huidige maatschappelijke krachtsverhoudingen getuigen van sektarisme om partij-gebonden kultuurfronten te stichten, die weliswaar ideologies op "de juiste lijn" zitten, maar van het belang en de strijd van de werkende bevolking, die zich uit in gemeenschappelijke vakbonds- en politieke akties, zich volledig isoleert en als een-

heidsfront niets voorstelt.

Dientengevolge zijn de voor ons liggende opgaven voor de verbreding en kwalificering van vooruitstrevende kunst niet slechts door een nauw contact met de gehele brede democratische en arbeidsbeweging te bewerkstelligen, maar eveneens door een konsekwente eenheidsfront-politiek van de organisaties van de kunstenaars zelf.

Kurt Eichler
Kultur Koöperative Ruhr
vertaling O.A.J. Honders

DISCUSSIE :

PRODUKTIESCHEPPENDE EN PRODUKTIEVERSPREIDENDE LEDEN

Op een vergadering van het Kultureel Front werd door een lid van Posjet een probleem naar voren gebracht, wat waarschijnlijk niet alleen het probleem van Posjet is.

Bij de oprichting van het Kultureel Front is nooit duidelijk een onderscheid gemaakt tussen leden die produkties maken en tussen de z.g. organisators. Bij iedere ontwikkeling en/of besluit komt die tegenstelling steeds weer naar voren.

Wat Posjet betreft, zag het er aanvankelijk naar uit, dat lid worden van het Kultureel Front als voornaamste doel had, om één front te vormen tegen bestaande en komende vormen van politieke disciplineren. De kwestie rond Proloog was de aanleiding. Daarnaast zou de mogelijkheid van een rood kultureel circuit de problemen die er op organisatorisch terrein zijn bij b.v. planning en bespreking van alternatieve/progressieve groepen een aantal moeilijkheden oplossen zonder meteen aan een "links managersburo" te gaan denken.

Omdat wij ervan overtuigd zijn dat zowel het eerste, het eenheidsfront - als het tweede - het kultureel circuit - een belangrijke stap vooruit waren, zijn we lid geworden van het Kultureel Front.

Op de laatste mandaatsvergaderingen blijkt verder, dat vooral van de toneelspelers en de filmmakers behoefte naar voren komt aan een eigen organisatie die duidelijk gestructureerd is, een eigen blad uitgeeft en via scholingen en discussieweekends haar leden ontwikkelt m.b.t. positie, werkwijze, enz.

Aan de eisen die er gesteld worden, hoe terecht ook (aan vrijblijvende deelname en papieren leden zijn al te veel organisaties ten onder gegaan) blijkt duidelijk dat sentra zoals b.v. Posjet hier niet aan kunnen voldoen.

Allereerst omdat je niet kunt verwachten dat binnen jongerensentra alle stafleden in even grote mate politiek onderlegd en gemotiveerd zijn. Daarnaast omdat we politiek gezien thuishoren bij het welzijnswerk, onze plaatsbepaling en strategie wijkt daarom duidelijk af van die van de toneelspelers en film- en muzikmakers.

Natuurlijk zijn er overeenkomsten en juist op die raakvlakken moeten we elkaar vinden binnen het Kultureel Front.

Voor ons gelden problemen zoals het bereiken van je publiek en het motiveren van dat publiek. De vorm is dan b.v. het toneelstuk, een film met discussie, een tentoonstelling. De toneelgroepen enz. brengen ieder op hun eigen wijze een programma.

Voor hen geldt veel wezenlijker het moment en de konkrete situatie van een avond en of ze hun publiek warm kunnen maken. Direkte ervaringen kunnen ze bij wijze van spreken in een volgende voorstelling, verwerken, erin opnemen.

Voor ons geldt dat niet, bij ons speelt het punt dat je b.v. Vuile Mong hier hebt gehad voor een entoesiast publiek van bijna uitsluitend studenten.

De vraag hoe kun je in datzelfde sentrum, want dat blijft gewoon staan, je kunt er niet mee op stap, andere groepen bereiken. Dat is geen kwestie van korrigeren of ervaringen opnemen, maar van de beperkingen die er binnen het welzijnswerk/kultureel werk aanwezig zijn. Je hebt te maken met een wijk, de ligging van het sentrum, het stempel van hogerhand, het kulturele leven in je stad/dorp, je stafbezetting.

Dit zijn maar een paar aspecten van de tegenstelling tussen de produktie-leverende leden van het Kultureel Front en de produktieverspreiders. Het is ook niet de bedoeling er een diepgaande analiese van te maken.

Wel wil ik een paar voorstellen doen om de situatie, die toch niet oplosbaar is wat te structureren.

Je zou een tweedeling kunnen maken zoals voor- en na- - tussen kultuurscheppers en kultuurverspreiders.

Voor beide groepen gelden andere voorwaarden. De kultuurverspreiders zouden een sympatisantennivo kunnen vormen : wat inhoudt, dat er lidmaatschapsgeld wordt betaald en het blad wordt verspreid.

Individueën binnen die groepen kunnen op basis van politiek inzicht en gemotiveerdheid mee gaan draaien binnen één van de taakgroepen. Je trekt dan een scheiding tussen een funktioneel lidmaatschap en een inhoudelijke deelname binnen het front. Voordeel hiervan is dat men duidelijk op de hoogte blijft van de ontwikkelingen binnen het front en dat er bij akties een maximale mobilisatie en informatiemogelijkheid is.

Een ander voordeel is, dat je voor individuen die gemotiveerd zijn de weg vrij laat voor inhoudelijke deelname, wat dan niet gezien hoeft te worden als weer een ekstra belasting voor een staf of werkeenheden, maar als een persoonlijke aangelegenheid.

Margriet Jongmans
namens Posjet - Tilburg

Het zou prettig zijn als ook andere sentra hun mening in deze discussie zouden willen inzenden !

POSJET MOET BLIJVEN

In de drie jaar van haar bestaan is trefcentrum posjet tot een cultureel centrum uitgegroeid wat in Brabant een belangrijke functie vervult. Drie jaar geleden begonnen met een startsubsidie van vierduizend gulden en enkele vrijwilligers, momenteel bestaande uit een staf van vijf personen, tappers en vrijwilligersbestand van zo'n 60 mensen. Er is hard gewerkt en hard geknokt voor geld om dit alles te realiseren. Het komende semester zal het er moeilijk aan toe gaan bij Posjet.

De subsidieverstrekker de Stichting Steunfonds van het katholiek hoger onderwijs houdt de handen op de knip nu gemeente en provincie hebben laten weten dat ze geen speciale subsidie meer verstrekken aan hogeschoolstudenten.

Wij van posjet zijn het er mee eens dat studenten geen extra subsidie hoeven te krijgen, omdat ze zo-wiezo een bevoorrechte positie innemen. Wij zijn het er niet mee eens dat de Stichting Steunfonds haar kapitaal wat via kollektes in de kerken (!) tot stand is gekomen en dus gemeenschapsgeld is, nu voor eigen duistere doeleinden tracht weg te moffelen. Overigens staat posjet niet alleen open voor studenten maar voor iedereen. Posjet heeft in de drie jaar van haar bestaan bewezen dat het bestaansrecht heeft en dus recht op een redelijke subsidie.

Omdat CRM (zie recente krantenartikels) van haar subsidiebeleid ook één grote janboel heeft gemaakt ziet het er voor 1976 nogal somber uit. Posjet heeft de keuze tussen weer opnieuw zoals afgelopen zomer touwtrekken met de stichting steunfonds, wachten op een definitief nee van CRM of voorgoed de deuren sluiten.

Het komende semester moeten we met minder geld, een stafkracht minder, toch proberen rond draaien naar een onzeker 1976

Omdat de instellingen die al door CRM gesubsidiëerd worden het slachtoffer worden van de bezuinigingen hebben we niet al te veel hoop meer.

Gelukkig staan we niet alleen in de strijd, op 20 september is er een landelijke demonstratie van welzijnswerkers en allen die getroffen worden door bezuinigingen op welzijnsnivo.

Posjet moet blijven!!! Ondersteun de betoging op 20 september in Den Haag!

BERICHT

20 september - DEN HAAG:

landelijke demonstratie van welzijnswerkers, onderwijskrachten, kunstenaars, studenten van kunstakademies en sociale akademies.

TEGEN de bezuinigingen van de regering op de kollektieve voorzieningen!

Organisaties en groepen die meedoen, zijn:

ABOP, LOSSA, LOG, Anti-CRM-Bezuinigingsfront, studentengroepen, ASVA, enz.

Voor meer informatie: bellen naar

Volkshogeschool "Valkenburg" - in Valkenburg Limburg - Nederland

Adres: Broekhem 114 - Valkenburg
tel: 04406 - 15353

t.n.v. Jos Berkens.

POLITIEK VORMINGSTHEATER LEEFT IN HEEL WEST-EUROPA

VERSLAG VAN EEN CONGRES OVER POLITIEK VORMINGSTHEATER IN WENEN

In de Volkskrant van zaterdag 17 mei beschrijft Jan Paul Bresser zijn ervaringen tijdens het festival van Nancy, de jaarlijkse samenzwering van de internationale avant-garde van het toneel. Hij vertelt hoe de vernieuwingsbewegingen, die zo'n tien jaar geleden een belangrijke provocatie van de gevestigde cultuur waren, (het absurde theater, het rituele theater, het laboratoriumtheater; e.d.) en die jaarlijks bijeen kwamen om elkaar te inspireren en te motiveren, dit jaar in Nancy als een nachtkars uitgingen. Hij geeft in dat zelfde artikel aan hoe de voorhoedevlag van de theater-avant-garde overgenomen wordt door het politiek vormingstheater, dat op dat festival, na een boy-cot van de Duitse en Franse overheid, mede door de steun van de linkse cultuurbeweging in die landen, toch werd vertegen-

woordigd door "Die Rote Rübe", een groep uit München.

Bresser beschrijft het optreden van "Die Rote Rübe" uitvoerder in de Volkskrant van zaterdag 24 mei. Hij zegt daarin: "Net als bijv. Proloog en Sater in Nederland, als Dario Fo in Milaan en als de Internationale Nieuwe Scène in Antwerpen, probeert ook "Die Rote Rübe" het theater te gebruiken om met name groeperingen aan de basis van deze samenleving te betrekken bij en bewust te maken van hun eigen samenleving". En dat is nu precies de stap voorwaarts die het politiek vormingstheater maakt t.o.v. de Beckett's, de Living Theatres, de Grotowski's en de La Mamma's. Het politiek vormingstheater wil geen kritiek zijn op het burgerlijk theater en daar een alternatief voor bieden binnen de grenzen van de heersende cultuur. Ze levert kritiek op de maatschappij en op de heersende cultuur als bestendige kracht in die

maatschappij, om daarom de strijd overal aan de basis van mensen die hun leven en werken in eigen hand willen krijgen, te versterken.

NIET EEN, MAAR VELE ROTE RUBE'S

"Het is overigens wel duidelijk, dat we niet meer alleen zijn", zegt een van de medewerkers van de Duitse groep tegen Jean Paul Bresser, "Hoewel er op de theaterschool in München (de bakermat van Die Rote Rube) geen nieuwe "uitbraken" zijn te melden, broeit het wel op de scholen in Hannover, Bochum en Berlijn. Er komen ook steeds meer groeperingen die zich - niet alleen op het gebied van theater, maar ook bijv. door middel van film en muziek, - onafhankelijk en vrij en kritischer opstellen." Een zelfde ontwikkeling zien we in Frankrijk, waar nog geen maand geleden in een voorstad van Parijs een aantal Franse groepen (waaronder het Theatre du Soleil en de Groupe Z.) een schitterend politiek buurtfeest ge- maakt hebben.

Alle Rädern stehen still, van het Dortmunder Lehrlings-theater, over werkende jongeren die aan een staking deelnemen, iets wat de Duitse wet verbiedt.

Een zelfde ontwikkeling zien we in Noord en Midden Italië, in België en Nederland. In Nederland en België kun je naast de bovengenoemde gezelschappen ook Het Trojaanse Paard in Antwerpen vinden, de theatergroep MEN in Antwerpen, de Toneelboutiek Gent, Vuile Mong, het bedreigde GLTwee in Maastricht, Diskus in Rotterdam, De Voortzetting in Amsterdam, studententheaters als Het Boerentoneel en het Consumententoneel uit Wageningen, Tejater Teneeter uit Nijmegen, en het Vietnamtheater uit Eindhoven en groepen als het scholierentheater De Leerling uit Den Haag en het Maatje uit Arnhem, een groep werkende jongeren, die spelen voor werkende jongeren. En als je het niet beperkt tot theater dan vind je in alle grote en middelgrote steden wel jongerencentra, vrije boekhandels, kritische filmers,

video-groepen, koren, agitpopgroepen, informatie-centra e.d. die de linkse kultuurbeweging versterken. En zoals in Duitsland en ook in Italië gebeurt, dat die verschillende groepen gaan samenwerken (bijv. in de Kulturkoöperative Ruhr, Müncher Volkstheater Kooperatieve, Front Culture Revolutionaire, Il Circolo, Milaan), zo is in Nederland en België het Kultureel Front een organisatie waarbinnen groepen tot een beïnvloeding van elkaars werk komen, tot wederzijdse kritiek en tot daadwerkelijke steun, wanneer een van hen bedreigd wordt door de regenten van de heersende cultuur. Hoe sterk en hoe gevarieerd die beweging is hebben we kunnen zien tijdens de manifestaties die gehouden zijn om het voortbestaan van Proloog te bevechten, op het strijdfeest voor GLTwee op 31 mei j.l. in Maastricht en het volksfeest dat op 14 juni gehouden is in Rotterdam, op initiatief van de Internationale Nieuwe Scène en enkele volksorganisaties en waar o.a. ook Diskus uit Rotterdam speelde.

EEN INTERNATIONAAL SEIZOEN

Het afgelopen seizoen is voor het politiek vormingsjaar een belangrijk jaar geweest, omdat die bewegingen in de verschillende landen een aantal momenten gevonden hebben, waarop ze met elkaar in contact kwamen, door voor elkaar te spelen en met elkaar te discussiëren.

Begin november '74 trokken Proloog en GLTwee met de werkende jongeren theaters uit Dortmund en Berlijn en het Italiaanse Teatro del Sole één lijn op het jeugdtheaterfestival te Berlijn, tegenover de kongresleiding en vertegenwoordigers van burgerlijk jeugdtheater uit Duitsland, Zweden, Israël, België en Engeland; zowel door vorm en inhoud van wat die groepen in Berlijn speelden, als door hun gezamenlijke opstelling tijdens de discussies. Als op 30 november Proloog en GLTwee door een zes uur durende manifestatie van

Dortmunder Lehrlingstheater "Proloog muß bleiben" - internationale solidariteit op de manifestatie van 30 november in Utrecht.

linkse cultuur de massale steun van publiek en collega's krijgen voor hun eis "gesubsidiëerd door te kunnen werken", verschijnen in Utrecht niet alleen collega's uit Nederland en België op het podium, maar ook de Groupe Z. uit Frankrijk, met een fragment uit hun abortusprogramma, het Dortmunder Lehrlingstheater met een deel uit "Alle Rädern stehen still", over een staking van Lehrlinge", en Paolo Chiarci c.s. uit Milaan, met "Een dag uit het leven van een arbeider" in muziek en dia's dat in Italië voor jongerencentra gespeeld wordt. En niet te vergeten Joris Ivens, door de Nederlandse politiek tot buitenlander gemaakt, die via zijn toespraak en een fragment uit de film "Nieuwe Gronden" een link legde tussen het politieke vormingstheater en de arbeidersstrijdkultuur van tussen de twee wereldoorlogen.

Uit Duitsland zijn meerdere van dit soort bijeenkomsten te melden, waaraan, naast veel Duitse ook buitenlandse groepen deelnemen. Bijvoorbeeld de "Argumenta", vorig jaar in Frankfurt, aangekondigd als "Versuch eines Arbeits-Festivals", waaraan 13 Duitse groepen deelnamen, maar waar ook het spel van Spaanse en Turkse gastarbeiders te zien was - stukken gemaakt voor gastarbeiders, handelend over hun eigen situatie - waar de Nederlandse muziekgroep de Volharding optrad en de Gruppo Sperimentazione Teatrale uit Rome met een stuk over vrouwen-emancipatie.

HET CONGRES VAN WENEN

Eén van de vruchtbaarste kontakten was o.i. het congres dat het Dramatisches Zentrum Wien eind april j.l. organiseerde in Wenen. Daaraan namen enkele Oostenrijkse groepen en PROLOOG deel, maar voor het merendeel waren de congresgangers vertegenwoordigers van ruim 20 Duitse theatergroepen. Omdat van elke groep maar een of twee afgevaardigden op het kongres aanwezig waren (behalve dan van de drie groepen die er ook optraden: Het Dortmunder Lehrlingstheater, Proloog en de Beierse Agitpopgroep Sparrifankal) en dus het aantal deelnemers aan de discussies relatief klein was in verhouding tot de aanwezige ervaring, kwam men tot een effectieve uitwisseling van gegevens over elkaars werk en werkwijze. We hopen via dit verslag aan u een effectieve overdracht van de vele belangrijke en bruikbare informatie, die op dat kongres loskwam, te realiseren. De discussies, nu eens in subgroepen dan weer plenair, kun je globaal indelen in de volgende categorieën: theater voor kinderen, theater voor werkende jongeren, theater voor arbeiders en specifiek muziek als politiseringsmiddel. In deze volgorde vindt u de informatie hieronder gerangschikt.

ANTI-AUTORITAIR VERSUS POLITIEK KINDERTHEATER

Aan de toegespitste groepsdiscussies over kindertheater namen deel: vertegenwoordigers van Kukuruz uit Würth, Bildertheater Berlin, Rost uit Hamburg, Theaterkollektiv Oppodeldok München, Beaufirma Meissel & Co uit Frankfurt, Proloog en enige Oostenrijkse onderwijskrachten met nogal wat spelervaring in de klas.

Door deze groep liep een meningsverschil, dat later ook in de plenaire discussies aan de orde kwam: moet je met je theaterarbeid voorwaarden scheppen waarbinnen kinderen zelf informatie aandragen en de handelingen fantasieerlijk inrichten, of moet je met je theaterarbeid die kinderen informatie geven over

de werkelijkheid waarin ze leven om ze te brengen tot een (politieke) interpretatie van hun eigen ervaringen. Een oud twistgesprek tussen de anti-autoritaire en de socialistische opvoeders, waarin Engels zich reeds gemengd heeft met te zeggen: "Eén van de twee dus, ofwel de anti-autoritairen weten niet wat ze zeggen; in dat geval zaaien ze alleen maar verwarring; of ze weten het wél en in dat geval plegen ze verraad aan de beweging van het proletariaat. In het ene zowel als in het andere geval dienen ze slechts de reactie".

Wanneer wij argumenteren, dat de anti-autoritaire praktijk weliswaar op uiterst plezierige en kleurrijke wijze de kinderen aan de gang houdt en de meest fantastische verhalen en expressies bij ze oproept, maar daarmee de kinderen niet wapent tegen de toekomstige uitbuiting en de voorbereiding daarop in gezin en school, in tegendeel ze juist kwalificeert voor een hogere graad van uitbuiting, geeft dat een sterke reactie met argumenten als: het is utopisch te veronderstellen dat je kinderen "agitatorisch" kunt benaderen. Leer ze fantaseren, leer ze samenwerken en samenspelen, leer ze hun grenzen en mogelijkheden ontdekken, want dat alles hebben ze later nodig om zich te verweren. Dit soort discussies zijn daarom zo moeizaam omdat de twee standpunten teruggaan op twee totaal verschillende praktijken.

JUGENDZENTRUM IM ZELBSTVERWALTUNG THEATER VOOR WERKENDE JONGEREN

Het Dortmunder Lehrlingstheater speelde in Wenen een stuk waarin o.a. de problemen behandeld worden die jongeren in Duitsland (en kennelijk ook in Oostenrijk) te overwinnen hebben, wanneer ze uit verzet tegen de voorzieningen die de overheid treft voor hun vrije tijd, zelf die voorzieningen ter hand nemen.

In Duitsland heeft het overheidsbeleid, dat vooral op consumptie gerichte activiteiten voor de jongeren stimuleert, en dat dan nog op kleine schaal, geleid tot een beweging onder de jongeren voor zelfbeheerde centra. In nogal wat steden zijn leegstaande panden gekraakt en opgeknapt. Daar draaien nu jeugdcentra met een programma dat je met een gerust hart het predikaat "politieke vorming" kunt geven. Zo'n centrum speelde een rol in het stuk "Da bleibt dem Boss die Spücke weg".

In de wijk, aan de rand van Wenen, waar de Dortmunders in het wijkgebouw zouden spelen, voor het kongres, hadden ze een stevige reclame gemaakt voor hun stuk, zodat onder het publiek én de leiding van het jeugdcentrum uit de buurt én een oppositiegroep tegen het beleid van die leiding aanwezig was. Er ontspon zich na de voorstelling dan ook een voorbeeldige discussie die de bedoelingen van het politiek vormingstheater duidelijk illustreerde, wanneer dat zegt door haar werk overal waar mensen in verzet komen tegen de repressie die ze ondergaan, dit verzet te ondersteunen en sterker te maken door een koppeling te maken tussen dit verzet en de totale strijd van de linkse beweging.

De inhoud van deze voorstelling sloot sterk aan bij de informatie die we kregen van een vertegenwoordiger van het "Fachschafttheater Mannheim", een groep die onderdeel uitmaakt van de activiteiten van het "Jugendheid in Selbstverwaltung Friedrich Durr". Mannheimse jongeren hebben, na herhaalde verzoeken om ruimte, die afgewezen werden of eindelijk getreineerd, leegstaande huizen gekraakt, waar de politie ze dan waar gewelddadig uitdreef.

Ook hebben ze geprobeerd om de jongeren in een val te lokken, door ze eerst te verzoeken om een stuk "drugopvang" te realiseren, om daarna aan het druggebruik in het centrum een aanleiding te hebben, om de hele zaak te ontruimen. Ondanks deze politionele druk bestond het centrum op 1 mei j.l. twee jaar en is het springlevend. Het is genoemd naar de Manheimse communist en strijder tegen het facisme Friedrich Durr, die door de Nazi's is vermoord in Dachau ("en naar wie in heel Manheim geen straat of huis vernoemd is").

De theatergroep is in '72 ontstaan, toen de jongeren nog geen eigen ruimte hadden, met de bedoeling de valse informatie over de initiatiefgroep voor het jongerencentrum in de kranten openlijk te weerleggen, tot solidariteit met de strijd van de groep op te roepen en jongeren te motiveren om actief in de groep te gaan participeren. Een tweede stuk, men had inmiddels een permanente ruimte, gaf de strijd weer, die daarvoor nodig geweest was en de maatschappelijke achtergronden ervan, en de gezamenlijke kracht, die tot dit resultaat geleid had. Door discussies na dit stuk met het publiek zijn de Manheimers er toe gekomen om bij het derde stuk al in de voorbereidingsfase de doelgroep te betrekken bij hun werk. De geschiedenis van de groep en de werkwijze zoals die mondeling uiteengezet wordt en beschreven wordt in het feestnummer van DINGS, het blad van het centrum, getuigt van een grote zorgvuldigheid en inzet, als het gaat om het kollektief opbouwen van kennis en vaardigheden en een sterke gerichtheid op het doel en op de groep waarvoor men werkt.

De werkwijze van de groep ROST uit Hamburg komt in grote lijnen overeen met die van het Fachschaft-theater uit Manheim. Rost (7 vrouwen en één man, die in kollektief de produkties maken en spelen) werkt als onderdeel van de activiteiten van een buurthuis "Der Fabrik" in een arbeiderswijk. Ze spelen voor werkende jongeren, arbeiders en gastarbeiders, "rockers" (wat men in Nederland in het professionele jeugdwerk "de agressieve jeugd" noemt) e.a. Worden deze groepen niet bereikt in het centrum, dan gaat Rost ze opzoeken (bijv. in de gevangenis). Voor Rost is de "Fabrik" een ideale basis. Er is een restaurant, er zijn bars, een filmzaal, hobbyklubs, actiegroepen, gespreksgroepen, repetitieruimte voor popgroepen e.d. Tijdens de voorbereidingen van de stukken worden die groepen die in het centrum hun ruimte voor activiteiten vinden, betrokken bij de studie en bij de realisering van het stuk. Op dit moment speelt Rost een stuk onder de titel "Der Eingebildete Arzt", over de gezondheidszorg in Duitsland. Na de voorstelling wordt een brochure uitgeleend met daarin een lijst van medikamenten, die een gevaar voor de gezondheid betekenen, en die om het handelsbelang toch in de cirkulatie blijven.

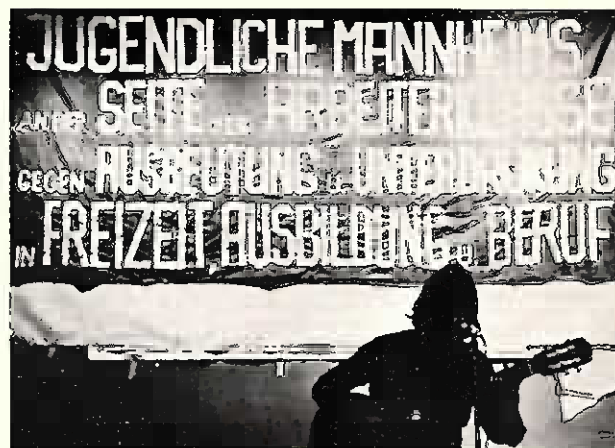
SITUATIEBEWUST OF KLASSEBEWUST ?

In de discussiegroep over werkende jongerentheater zaten naast de groepen uit Manheim, Dortmund en Hamburg, die hierboven reeds genoemd zijn, het Berliner Lehrlingstheater, de spelpedagoog Willy Pramml uit Berlijn, de "Naturfreundejugend" Selm, en vertegenwoordigers van groepen i.o. uit Oostenrijk, ter ondersteuning van wier werk dit congres met name ingericht was. Eén van de belangrijkste punten die rond het werkende jongerentheater bediscussieerd werden op dit congres is het meningsverschil, dat met name Willy Pramml opriep (zowel door zijn referaat als door de video-beelden die hij van zijn werk toonde) dat het in ieder geval in zijn praktijk - hij werkt gedurende een

volle vormingweek met werkende jongeren aan een toneelstukje over hun situatie, (telkens met andere groepen) - voldoende is als de jongeren hun eigen situatie in beeld kunnen brengen. Een interpretatie van hun ervaringen in een richting als "jullie ervaringen zijn te verklaren uit hoe in onze maatschappij het werk en daarvan afhankelijk het leven van de arbeiders georganiseerd wordt voor het profijt van de bazen", of een aanzet tot die uitleg, zou in zo'n week te ver voeren. De video-beelden toonden dat een dergelijke stellingname kan leiden tot een vals bewustzijn: jonge postboden, die hun eigen situatie naspelen, zonder die te interpreteren komen in dat spel tot openlijke vijandschap met hun oudere collega's. " 't Is al iets" zegt Pramml, "ze komen tot verzet."

De Dortmunder hebben in de discussies rond het werkende jongerentheater, door hun sterke voorstelling van "Da bleibt dem Boss die Spücke weg", en door het referaat van Kurt Eichler, over de uitgangspunten in de werkwijze van de groep, en hun interventies in de plenaire en groepsdiscussies op het congres een beslissende rol gespeeld. Ze maakten het congres duidelijk, dat hun theaterwerk een politieke arbeid is, die in het verlengde ligt van de strijd die ieder van hen op hun werk voert. Ook hier was een verschil van mening terug te voeren op een verschil van praktijk. (Niet vreemd als we Marx mogen geloven, dat het zijn het bewustzijn bepaalt).

Over Naturfreunde Selm is te melden, dat het de theatergroep voor jongeren is van een organisatie die veel heeft van het Nederlandse (in oorsprong sociaal-demokratische) NIVON. In tegenstelling tot het NIVON is onder de jongeren van de Naturfreunde een radikaliseringsproces op gang, dat ondersteund wordt door het werk van een theatergroep. Deze theatergroep, die als motto draagt: "Stark macht die Solidarität, macht stark die Solidarität, damit ein schönes freies, besseres Jugendhaus entsteht", is lid van de Kultur Kooperative Ruhr. Ze speelt voor een doorgaans politiek onbewust publiek om de strijd van progressieve jeugdorganisaties uit te leggen en "Die Lust um Erkennen zu erregen den Spass an der Veränderung der Wirklichkeit zu organisieren" (Brecht).

De jeugd van Manheim kiest de kant van de arbeidersklasse, tegen uitbuiting en onderdrukking van de vrije tijd, in het onderwijs en op het werk.

IEDEREEN AAN HET WOORD LATEN BETEKENT DAT WEINIGEN PRATEN- ARBEIDERSTHEATER

De discussiegroep die over arbeiderstheater in de weer was, was uiterst heterogeen samengesteld. Daar in zat een groep uit Stutgart, "Kommunales Kontakt-theater", dat er van uit ging, dat het theater een plaats moest zijn waar tegengestelde meningen gehoord moesten worden. Ze beijverden zich bijv. om met jongerenorganisaties van zowel SPD als CDU partijpolitieke fragmenten theater over bijv. woningnood te schrijven en te ensceneren en die dan als begin van discussie tussen deze twee groepen en het publiek, achter elkaar op te voeren.

In deze discussiegroep zat een club Turkse gastarbeiders, "Stimme Aus Anatoliën", die in Duitsland voor gastarbeiders duidelijk maken hoe hun werkverbaning naar Duitsland zijn oorsprong heeft in de maatschappelijke verhoudingen in Duitsland en thuis. Vanwege de bewustzijnsgraad van hun publiek en vanwege de gevaren die aan een al te politieke opstelling in het buitenland kleven (uitwijzing of bij terugkeer arrestatie) verpakken zij hun kritiek in een commedia-dell'arteachtig stuk. Hun theaterpraktijk speelt zich na het werk af, voornamelijk in de weekenden. Het zal duidelijk zijn dat ze zeer beperkte financiële middelen hebben. Het is voor hen erg moeilijk om voorstellingen te organiseren voor landgenoten. Wie daar mogelijkheden voor ziet in Nederland of België of wie informatie kan geven over theaterarbeid van gastarbeidergroepen hier (er is bij de Turken veel behoefte aan die informatie) moet contact opnemen met Kulturkomitee für Ausländische Arbeitnehmer c/o Grohmann, 2 Hamburg 19, Schirpstrasse 1, 491 35 31. Een bemiddeling tot contact via Büro "Freier" Gruppen, 6 Frankfurt am Main 1, Querstrasse 5, 59 19 45, voor deze groep en voor andere in dit verslag genoemde Duitse groepen zal zeker werken. In deze discussiegroep zat ook een vertegenwoordiging van de Würzburger Studiobühne, in oorsprong een universiteitstheater, dat zijn theaterarbeid geheel in dienst van de KPD-ML gesteld heeft. Ze maken leerstukken in de engste zin van het woord. Degelijk doorwrochte goed gedocumenteerde stukken over historische momenten in de klassesrijd. Ze hebben zich nadrukkelijk van de discussie op het kongres gedistantieerd. Aan het eind van het kongres lazen ze een verklaring voor waarin ze het hele kongres naar de hoek van het reformisme verwezen. "Als je je theaterarbeid niet onder de controle van een revolutionaire politieke organisatie brengt, lever je je per definitie uit aan het reformisme en zijn dienstbaarheid aan de heersende klasse."

Op de andere kongresgangers werd wel het appél gedaan om een bijdrage te leveren aan de proceskosten die de groep moest opbrengen, omdat ze door een regionale ondernemer aangeklaagd waren wegens smaad in een van hun stukken, n.l. "Der Geist von Oberzell" (lees over deze zaak no. 25 van "Kunst und Gesellschaft" 1 Berlin 12, Uhlanstrasse 194a, waarin naast de geschiedenis van dit konflikt ook het gewraakte fragment afgedrukt is.) Toen de Würzburger even later weigerden hun handtekening te zetten onder het telegram dat kracht wilde zetten onder de eis, dat Duitse ministerie van Kultuur Die Rote Rube naar Nancy moest laten afreizen, ontspon zich een heftige discussie over solidariteit en sectarisme.

POLITIEK THEATER IN CHILI

Aan de discussie in de groep "arbeiderstheater" werd ook deelgenomen door Maria Louisa Kaltenegger-

Villaman, die actief geweest is in het boerentheater in het Chili van voor de coup. Uit een interview hebben we de volgende informatie daarover voor u verkregen: als Oostenrijkse landbouwdeskundige in Mexico kreeg ze politieke moeilijkheden en week uit naar Chili. Daar heeft ze twee jaar, tot de staatsgreep, gewerkt in een dorp, als landbouwdeskundige, en in haar vrije tijd maakte ze met landarbeiders toneel. Na de staatsgreep heeft ze 6 weken ondergedoken gezeten, voor ze op de Oostenrijkse ambassade terecht kwam en via de ambassade naar Oostenrijk is afgereisd, waar ze nu op het Dramatisches Zentrum Wien de ervaringen die ze met haar theaterarbeid in Chili opgedaan heeft tracht te systematiseren en de stukken, die ze met de arbeiders in dat dorp gemaakt heeft, te rekonstrueren.

De aanleiding tot haar theaterpraktijk in Chili was het feit dat ze in haar werk gekonfronteerd werd met dorpsbewoners, die veelal analfabeet waren. Ook in de onderlinge communicatie hadden ze maar een beperkte woordenschat. Het eerste alternatief voor hen was, zich uitdrukken in gebaren, in situatie spelen. Het tweede alternatief, als woorden en gebaren te kort schoten, was op de vuist gaan of een mes trekken.

De oudere arbeiders waren, traditioneel, lid van de Unidad Popular of de Chileense Kommunistische Partij of sympatiseerden daarmee. Het feit dat in deze periode vlak voor de coup, hun bewustzijn verder ging dan wat de U.P. of de K.P. voorstelde, wilde nog niet zeggen dat zij van deze traditie afstapten. De jongere arbeiders, die in de industrie werkten, (in de mijnen), waren veelal sympatisant van de MIR. Om dit verschil hanteerbaar te maken en een wezenlijke discussie tussen ouderen en jongeren op te roepen, heeft ze met de arbeiders van het dorp een stuk gemaakt over de verschillen tussen de U.P., de K.P. en de MIR: wat beloven ze en hoe hard werken ze er aan om dat te verwezenlijken waren de voornaamste richtlijnen bij het maken van het stuk. Dit stuk heeft een heftige discussie teweeg gebracht die het thema voor het tweede stuk als vanzelfsprekend opleverde.

De U.P. had na een eerste poging tot een staatsgreep verklaard dat het misschien wel nodig was om het volk te bewapenen. Konkreter is het nooit geworden. Voor de meeste landarbeiders was het probleem van bewapening niet zo groot, omdat de meesten van hen een jachtgeweer bezaten. Voor de industriële arbeiders lag dat duidelijk anders. Het stuk moest de noodzaak van bewapening uitleggen en wilde ook konkreet aangeven waar wapens waren dus waar je ze kon halen.

Het derde stuk handelde over de zwarte markt. In het dorp was een handelaar die zijn monopoliepositie uittuiste door met zijn prijzen te sjaggeren. Het hele dorp was razend op de man, maar weinigen begrepen het klassekarakter van de houding van deze man. Het stuk ging over de kleinburgerij en de keuze die de kleinburgers maakten ten koste van de arbeidersklasse. Een week nadat het stuk opgevoerd werd, is een aktie gehouden tegen deze handelaar en werd hij onder de controle van het dorpskomitee geplaatst. Deze aktie moet niet gezien worden als direkt en uitsluitend resultaat van het toneelstuk. Het onrecht en de onvrede daarover was er allang. Het "op een rijtje" zetten van de situatie en de verklaring voor het gedrag van de kleinburgerij, was de druppel, die de emmer deed overlopen.

Vooral het laatste jaar werd het werken aan deze zaken vreselijk geboykot door de pesterijen van fascistische groeperingen. De terreur van deze groepen heeft een aantal voorstellingen totaal onmogelijk gemaakt.

AGITPOP EN "FREIE GRUPPEN"

Op de laatste dag van het kongres (dat drie dagen duurde) hield Egmond Elschner van het Büro Freier Gruppen uit Frankfurt een referaat over zijn werk, dat bestaat uit het bundelen van alle groepen die alternatieve kultuur maken.

Hij heeft een dokumentatiecentrum en een agentschap opgezet, waar alle informatie over deze groepen in Duitsland opgevraagd kan worden. Er zit een politieke bedoeling achter, die hij zelf als Sociaal-demokratisch betitelde. (Hij opende zijn verhaal met de medeling "Jawel mijnheer, ik ben een reformist"). Het buro zorgt voor een brede verspreiding van informatie over deze alternatieve groepen. Het buro ziet het voor zichzelf ook als taak de andere groepen en hun publiek tot solidariteit op te roepen, wanneer een van hen bedreigd wordt door de heersende orde.

Het nut van zijn werk voor de linkse beweging wordt sterk verminderd, doordat hij voor elke alternatieve groep wil werken. Hij gaat niet in discussie met de groepen over hun werk en hun uitgangspunten en is er ook nauwelijks op uit dat die groepen met elkaar in de clinch te gaan. Zo maakt hij een kaleidoscoop in plaats van een Kultureel Front.

Aan het slot van dit verslag enige woorden over de agit-rock, die op het kongres door twee groepen vertegenwoordigd werd, maar die in Duitsland (vgl. het werk van Lokomotive Kreuzberg uit Berlijn en Floh de Cologne uit Keulen) een veel

grotere en belangrijkere beweging is, dan de bijdrage van Sparrifankal uit München en Ton, Stein, Scherbe uit Berlijn doen vermoeden. Het optreden van Sparrifankal aan het einde van het kongres was zeker voor ons na een uur niet meer te genieten, omdat het plat Beiers, waarin de teksten vertolkt werden, voor ons niet toegankelijk was. De muziek was weinig vindingrijk. De tekstfragmenten die we van kameraden naast ons simultaan vertaald kregen in het hoogduits, gaven echter aan, dat de inhoud van de liederen zich op een niveau begeeft, waarop ook de teksten van de Nederlandse groep BOTS zit. Wanneer je je voorstelt, dat deze muziek gespeeld wordt op dansavonden en andere bijeenkomsten van een jongerenpubliek, dat op andere manieren zeer moeilijk te organiseren is, realiseer je je tegelijkertijd, dat deze muziek een belangrijke aanvulling kan zijn van de middelen van de politieke vorming. Ton, Stein, Scherbe stelde zich tevreden met minder: "als het publiek een gemeenschapsgevoel heeft, is ons solidariserende werk gedaan". De muziek die ze maakte was instrumentaal en deed aan Pink Floyd denken.

Tenslotte maken we hier melding van de aanwezigheid van de muzikafdeling van Die Rote Nelke uit Berlijn, een soort arbeidersoperettegezelschap, dat in een zeer onaangepast muzikaal ideoom werkende jongeren tot bewustwording wilde laten komen. Zeker van hun zaak als het ging over hun muzikale keuze, maar niet begrijpend, waarom werkende jongeren geen langdurige interesse voor hun werk op konden brengen waren de heren van de Rote Nelke een voorbeeld voor het kongres van hoe het niet moest.

Theo Drijvers,
Herman Joosten,
Lisette Mertens,
Jan Smeets.

**GROEPEN
STELLEN
ZICH
VOOR**

EEN VRIJ NIEUWE GROEP

Het aktiverend Volksteater (stichtingsvorm) is een vrij nieuwe groep (januari 1975) waarvan de medewerkers zich full-time bezig houden met film- en teaterproducties.

Na de eerste produktie, de film: WE HEBBEN NIETS TE VERLIEZEN. ALLEEN MAAR TE WINNEN, is de groep uitgebreid met een aantal mensen met teaterervaring. In haar huidige samenstelling (filmers, teatermensen en een sociaal-kultureel werker) bestaat de groep nog maar zeer kort.

VOOR WELK PUBLIEK

We maken films, diaserieën, poppenspel en teater vooral voor die groepen, die het meest baat hebben bij

een maatschappij, waarin het volk de produktiemiddelen in handen heeft, controleert wat er en hoe er geproduceerd wordt en wat er met de vruchten van de arbeid gebeurt.

We willen een zo breed mogelijk publiek bereiken, zonder inhoudelijke concessies te moeten doen. Vanuit onze maatschappelijke posities, als vertegenwoordigers van een middenlaag, kunnen wij als teatergroep niet meer zijn dan een schakel in een bewustmakingsproces.

De konkrete werkvorm komt hierop neer, dat wij zoveel mogelijk samen met onze doelgroepen, onze produkties zullen maken.

De programma's zullen het meest tot hun recht komen, bij die mensen, die reeds door overeenkomstige belangen of situaties de noodzaak tot organisatie in gaan zien, of al georganiseerd zijn.

Dit zal niet betekenen dat wij niet zullen spelen, projekteren voor andere groepen, instellingen.

ONZE PRODUKTEN DRAGEN ONZE DOELSTELLING :

Wij zullen in dit artikel geen diepgaande analyse geven over teater of film. We vinden dat onze produkties aan zullen, en moeten, geven wie wij zijn en waar wij staan.

EERST IETS OVER DE PLANNEN VOOR DIT SEIZOEN :

Doordat wij de kans kregen via onze kontakten met de KNJ (tilburg en den bosch) een bedrijfsbezetting van binnenuit te filmen (bij de Crosland fabriek), is onze eerste activiteit een film geweest.

Momenteel zijn we bezig met de samenstelling van een poppenspel, wat bestemd zal zijn voor het basisonderwijs.

De voornaamste reden hiervoor is dat een poppenspel naar verhouding betrekkelijk snel te realiseren is en deze ons daardoor al vrij snel enige inkomsten kan garanderen, zodat wij in staat zullen zijn te beginnen met de eerste teaterproduktie. Tot nu hebben wij alle kosten kunnen dekken uit inkomsten van de filmverhuur en enkele projektsubsidies en individuele giften.

De bedoeling is dat de poppenkast half september klaar zal zijn.

De teaterproduktie met als werktitel : "het gezin Arie Beider" zal, als alles volgens planning verloopt, rond januari, februari 1976 gereed zijn.

Binnen dit teater zullen wij gebruik maken van meerdere media : film, diaprojektie, toneel, poppenspel, zang e.d. Het ene medium kan het ander inhoudelijk aanvullen, versterken. Toneel of poppenspel kan relatief sneller (en veel goedkoper) inspelen op de aktualiteit of speciale samenstelling van de groep. Film kan de werkelijkheid realistischer voorstellen. Het zou nu te ver voeren om hier dieper op in te gaan, wij willen graag volgend jaar, na ervaring met deze produktie, hier nader op terugkomen.

DEFILM :

De film : WE HEBBEN NIETS TE VERLIEZEN, ALLEEN MAAR TE WINNEN, is een film over de werkloosheid, bestaande uit de volgende onderdelen.

1. een indruk van het dagelijks leven van de arbeiders in de crisisjaren van 1930
2. de voorbereidende vergadering van de bezetting bij Crosland Filter in Den Bosch
3. de drie bezettingsdagen
4. de nabespreking
5. de werkloosheidsdemonstratie in Utrecht.

DE KRISIS VAN DE 30-IGER JAREN :

Twee arbeiders, die werkloos zijn geweest, vertellen over hun dagelijks leven in die tijd. Dit vormt een onderdeel van de film, omdat er tussen de toenmalige en de huidige situatie onmiskenbare raakvlakken zitten.

Ook toen was er een grote werkloosheid en ook toen streden de arbeiders voor een beter bestaan. Het verhaal van deze twee arbeiders wordt geïllustreerd en aangevuld met histories materiaal.

DE BEZETTING :

Het grootste gedeelte van de film geeft de gebeurtenissen weer rond de bezetting van de Crosland Filters fabriek in Den Bosch, die plaatsvond op 6, 7, 8 januari 1975.

Via onze kontakten met de KWJ hebben wij het vertrouwen kunnen winnen van de werkers en zijn wij in staat geweest met hun volledige medewerking, de hele bezetting van binnenuit te filmen.

WAT VOOR BEDRIJF :

Crosland is onderdeel van de machtige multinational : de lucasgroep, een bedrijf wat over de hele wereld vestigingen heeft. Crosland in Engeland heeft weer de helft van de aandelen van Crosland Den Bosch. Er werken ynl. jonge arbeiders, totaal 39.

In november, enkele maanden voor de bezetting, kregen zij te horen dat hun bedrijf per 1 februari overgeplaatst zou worden naar Engeland. (De produktieafdeling.) Als redenen werden aangevoerd :

- a. de enorme materiaalstijgingen van het afgelopen jaar
- b. de sterke loonstijging t.g.v. de minimumloon-regeling
- c. de teruggang in de automobiellindustrie (olie-krisis).

Voor de arbeiders was dit onaanvaardbaar. Ze zochten contact met de KWJ en er ontstond een voorbereidingskommissie, waaraan ook de CPN deelnam. Er werd na langdurig overleg besloten het bedrijf op 6 januari te bezetten.

Alle arbeiders deden mee, de vakbond liet het afweten "het bedrijf was niet meer te redden" (er was één meisje lid!)

De grootste drijfveer achter de gehele bezetting is ontegenzeggelijk de KWJ den bosch geweest, die konstant de mensen moed insprak, voor eten zorgde etc.

Sien, één van de werksters : "Je weet niet wat je overkomt, 's morgens kom je binnen, net als altijd, en dan gebeurt er iets waarop je steeds al hebt gehoopt, dat er een stemming ontstaat van: we nemen het niet meer, we gaan er tegenaan. Maar je bent wel bang in het begin, want er komen dingen op je af, die je niet kunt verwerken en je weet niet wat de gevolgen zijn. Als het echt gaat spannen, zie je dat er mensen naar huis gaan, die zien het niet meer zitten. Maar je hebt geen tijd om er over na te denken, want er gebeuren weer andere dingen en er komen telegrammen en bloemen en kado's . . .".

Ook laat de film zien wat er gebeurt als niet iedereen meer bij de beslissingen betrokken wordt. Dit komt naar voren als de onderhandelingsdelegatie op de derde dag zelfstandig besluit onder druk van directie, vakbond en CPN akkoord te gaan met de voorstellen van de directie en de bezetting op te heffen.

Dit tegen de afspraak dat alles eerst door het gehele personeel doorgesproken zou worden.

Zoals alle eerder genomen beslissingen samen genomen waren.

Na de bezetting werd er een kommittee opgericht, om ervoor te waken dat de toezegging van de directie ook werkelijk uitgevoerd werd en dat een onderzoek naar de levensvatbaarheid van het bedrijf door de regering (Lubbers en Boersma) ook gedaan werd.

Aan het eind van de film geven wij een kort verslag van de nabespreking, die zaterdag 9 januari werd gehouden en waar de bezetters en de steunkomitees (Den Bosch, Breda, Nijmegen) hun fouten bespreken.

Rob, één van de werkers : "Wat je het meest ergert bij zo'n bedrijfsbezetting is dat je steeds het gevoel hebt te strijden voor het behoud van een bedrijf, dat niet van de mensen zelf is. Je bent steeds afhankelijk van mensen die, buiten het bedrijf om, over je beslissen. Nu zijn we weer afhankelijk van het resultaat van het onderzoek naar regeringssteun. Gisteren waren wij afhankelijk van de goeie of kwaie zin van enkele gezagsfiguren. Nooit wordt je geacht zelf ergens verantwoordelijk voor te zijn. Je mag alleen rustig blijven afwachten. Als we toch op straat komen te staan, zijn wij weer afhankelijk van de arbeidsmarkt. Misschien dat wij met deze strijd een aandeel geleverd hebben in de bewustwording van de arbeiders, dat ze alleen dan kunnen beslissen over hun eigen zaken, als de bedrijven in hun handen zijn!"

WERKLOOSHEIDSDEMONSTRATIE IN UTRECHT :

Op 22 februari organiseerden de drie vakcentrales een demonstratie tegen de werkloosheid. De mensen van Crosland waren daar ook. Zij zijn er zich terdege van bewust, dat de ontwikkelingen rond hun bedrijf niet op zichzelf staan, maar onverbreekbaar verbonden zijn aan het kapitalisme.

De film duurt 55 minuten en wordt door ons verhuurd met en zonder begeleiding. Een enkele keer kan iemand van Crosland meegaan.

Door mensen van het steunkomitee Den Bosch worden momenteel twee brochures gemaakt die heel uitgebreid en verkort het verloop van de bezetting weergeven.

"WIJ ROEPEN JOU"...

is een gedicht uit de film geschreven en gesproken door Gerrit Sterkman (Gerrit was mede-organisator bij de bezetting van Wilton-Feyenoord en is momenteel nog steeds actief in het Oude Westen van Rotterdam).

Wij roepen jou maat, wij willen je spreken,
Wij roepen jou maat, treed aan in de strijd,
Helpt ons onze positie verbeeten,
Vecht met ons mee voor een betere tijd,
Wij roepen je maat, van de dokken en schepen,
Wij roepen je maat, zet je lauweheid opzij,
Treed met ons aan om je krachten te geven,
Voor een betere toekomst gelukkig en blij.

Weet je nog maat hoe we hebben gestreden,
Verdeeld in groepen van eigen belang?
Weet je nog hoe we de nederlaag leden,
En de ellende die over ons kwam?
Weet je nog wat de gevolgen waren,
Van niet als eenheid te staan in de strijd?
Zwoegen en jagen en lonen verlagen,
Met als einde de werkloosheid.

We smeden een eenheid voortaan kameraden,
Een krachtige eenheid zo sterk als metaal,
En treden dan aan op hechtere paden
Tesaamen marcherend voor één ideaal.
We strijden voor 't recht van de mens om te leven,
Te werken, te zorgen voor een beter bestaan,
Steeds zullen wij daar onze krachten voor geven,
Daarvoor staan we pal en gaan wij voortaan.

We roepen jou maat, laat je niet meer weerhouden,
Door allerlei leugens, bedrog en gezwam,
Wij roepen jou maat, stel alleen je vertrouwen,
In gezaam'lijke kracht en werp daarmee een dam,
Tegen reactie en kapitalisme,
Tegen uitbuiting en slavernij,
De strijd alleen zal in deze beslissen,
De strijd voor een betere maatschappij !!!

Deze film geeft voor het eerst, in Nederland, een beeld van binnenuit de fabriek, zodat wij in staat waren alle vergaderingen, beslissingen, moeilijkheden, solidariteit van andere bedrijven, en de stemming tijdens de actie vast te leggen. Ook schijnbaar minder belangrijke dingen als eten en voor koffie zorgen komen in de film naar voren. De film bevat veel herkenningpunten waarin de meeste kijkers zich zullen herkennen. Door deze herkenningpunten en het verdere verloop van het verhaal zal de kijker zulke acties in een breder kader kunnen plaatsen en ze niet meer zien als toevallige gebeurtenissen.

WERK IN UITVOERING

Werk in uitvoering is een stichting, die zich heeft toegelegd op vormingstheater voor werkende jongeren. De stichting is ontstaan uit een initiatief van het plaatselijke Vestzaktheater (Groningen dus) om een produktie te maken voor werkende jongeren. Een aantal acteurs en een popgroep hebben samen met de bezoekers van het klubhuys "Sonde" in Groningen sinds 1974 aan deze produktie gewerkt.

Vanaf augustus '74 is de revu in verschillende vormingscentra en klubhuizen te zien geweest, waar ze erg positief is ontvangen. Werkende jongeren blijken er veel van zichzelf in te herkennen en verschillende aspecten lijken hen tot nadenken te zetten. Dat komt altijd duidelijk naar voren bij de zgn. "follow-ups", die de meeste voorstellingen volgen. Door het sukses van dit vormingstheater, besloot de groep zich te verenigen in een stichting, om zo-doende nog meer produkties te gaan maken.

INHOUD VAN DE EERSTE PRODUKTIE

Waar gaat nu zo een revu voor werkende jongeren over? Het uitgangspunt kan misschien het beste worden weergegeven in een gedeelte tekst van de openings-"rocker".

"De school is niets voor mij, Nee daar zien ze mij niet meer, Als ik werk dan voel ik me vrij"

Van school afgaan, werken en dan? In sketches en liedjes samen met een popgroep worden een aantal problemen, die hiermee in verband staan, in een wisselwerking van amusement en konfrontatie aan de orde gesteld.

Die konfrontatie is misschien niet al te diepgaand, want daarvoor is de gekozen vorm niet al te geschikt, evenmin als het korte tijdsbestek van een voorstelling. Daartoe dient het vormingswerk na een voorstelling.

In de revu worden eerder een aantal vragen opgeworpen en een aantal mogelijke antwoorden gegeven. Zulke vragen zijn: waarom ging je van school, hoe kom je aan werk, waar moet je in je sollicitatiegesprek op letten? Nauwelijks van school, moet je alweer 1 à 2 dagen per week naar de vormingsschool: is die dag weggegooid of kan je er toch nog wat leren?

Het meest aktuele probleem dat werkende jongeren bezighoudt is bedreiging door werkeloosheid: wat moet je doen als je ontslagen wordt, kan de vakbond je helpen?

De relatie werkgever/werknemer wordt vorm gegeven in een aantal buiksprekersnummers van "direttore koenders" en zijn sprekende pop.

Een ander onderwerp dat in de revu aan de orde komt is het trouwen en de relatie van een huwelijk tot de huisvestigingsproblematiek. Zijn er mogelijkheden voor werkende jongeren om huisvertiging te krijgen zonder daarom te moeten trouwen, om op die manier na te denken over andere samenlevingsvormen.

De revu eindigt met een nummer over de vakbond, waarin de groep duidelijk stelt dat werkende jongeren sterker staan, als zij zich zouden organiseren want: "samen sta je sterker, je moet niet alleen blijven staan, samen sta je sterker en krijg je meer gedaan".

Wij, de stichting werk in uitvoering, zijn een jong gezelschap dat politiek vormingstheater brengt en wij vinden het nodig ons aan te sluiten bij een organisatie die zich sterk maakt voor dit soort activiteiten.

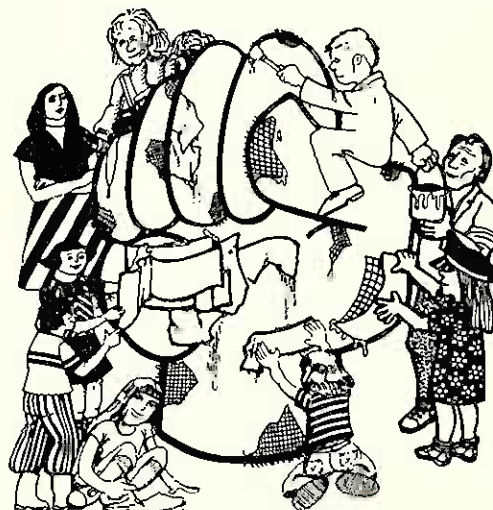
Afgelopen seizoen speelden we onze eerste produktie, die heet ook "werk in uitvoering" en die beleefde tot juni ongeveer 35 voorstellingen meestal in vormingscentra.

Dit seizoen komt daar een produktie over werkeloosheid bij en verder brengen we een kort programmatje van politieke liedjes (eigen werk, Speenhof, Degenhardt)!

BIJ HET EERSTE NUMMER VAN VUISTJE, EEN LINKS KINDERSTRIPSCHRIFT

"Het is erg belangrijk, dat er geleidelijk aan een artistieke en literaire traditie op het gebied van de proletariëse kinderliteratuur gaat ontstaan, die de konkurrerende burgerlijke smeerbeel overtreft in het psychologies aanvoelen van de eigen aard van het kind en de opgroeiende jeugd, in bewuste aanpassing aan de jeugdige voorliefde voor fantastiese heroïek, in levendigheid, aanschouwelijkheid en spanning, en die door haar proletariëse idealisme, d.w.z. door haar intense toewijding aan en geestdrift voor de arbeidersklasse, de werkende jeugd tot bewuste en geharde revolutionairen opvoedt." Aldus Hoernle in zijn boek "Problemen van de proletariëse opvoeding".

In Nederland is er eigenlijk nooit een socialistiese kinderliteratuurbeweging geweest. Een aantal factoren spelen hierbij een rol: de laat op gang gekomen kapitalistiese ontwikkeling in Nederland, de weinig strijdbare arbeidersbeweging, die nauwelijks hoogtepunten heeft gekend (maar zeker niet gebagatelliseerd mag worden), de grote invloed van de reformisten en een vakuum op het gebied van de theorie en praktijk van de socialistiese opvoeding.

Linkse kindertijdschriften in Nederland hebben nooit een grote invloed gehad. Sommige linkse kranten hadden af en toe een pagina voor "vrouw en kind" waarin overigens op kneuterige wijze aan kinderen informatie door middel van verhaaltjes, gedichtjes en spelletjes werd gegeven. Enkele sociaal-demo-kratische auteurs (Nienke Van Hichtum bv. met "Afkes Tiental", nog altijd uitgegeven door Kluitmans) schreven sociaal-bewogen kinderboeken, die in hun uitwerking sterk waren beïnvloed door de discussie in Duitsland (o.a. door Kautsky, die een eigen kommunistische kinderliteratuur verwierp, met aan de andere kant bv. Clara Zetkin, Luxemburg en Hoernle).

Kindertijdschriften in Nederland hebben altijd in de burgerlijke traditie gestaan, en staan dat nog, in hevige mate. We kennen allemaal bladen als Sjors, Tina, Donald Duck, Pep, Kijk enz., en we kunnen, door de grote machtskonsentrasies in de tijdschriftenwereld tegenwoordig rustig spreken van georganiseerde vormen van massale beïnvloeding van kinderen. Het enige tijdschrift voor kinderen wat een beetje krities was, "Kris-Kras" bestaat niet meer en heeft het moeten afleggen tegen de veelkleurendrukken van Bobo en Robbedoes.

Vuistje is in een vacuüm begonnen, en in meer dan één opzicht.

Niet alleen omdat er op het gebied van het linkse kindertijdschrift geen traditie is, maar ook omdat de huidige situatie in ons kapitalistische Nederland - on-

danks een zich verhevigende klassenstrijd - niet van dien aard is dat er voor het tijdschrift een brede linkse "voedingsbodem" aanwezig is onder grote groepen werkende mensen.

Daarbij komt dat de kapitalistische ontwikkeling er zorg voor heeft gedragen dat kinderboeken en -tijdschriftproduktie én opvoeding en onderwijs door de commerciële markt van elkaar gescheiden zijn. In de praktijk van onderwijs en opvoeding komt een kritiese pedagogie pas tot uiting als het op de commerciële markt een gewild artikel is. (vgl. de invloed van schoolboekenuitgevers).

We hebben met VUISTJE de pretentie mee te werken aan kritiese kinderteksten voor een politieke pedagogie. Dat is geen kleine opdracht als je weet hoe moeilijk er binnen de onderwijswereld gewerkt wordt,, hoe weinig onderwijzers in staat zijn "buiten hun boekje" te gaan en hoe groot hun problemen zijn als ze het proberen.

Toch kunnen we proberen VUISTJE een functie te geven in het werk van de pedagogiese tegen-praktijk. En dat vereist meer dan het maandelijks in elkaar zetten van een strip en deze op de markt gooien.

Vuistje verschijnt maandelijks. In een aantal "linkse boekhandels" is het te koop voor fl. 1,50. Wie fl. 15,- overmaakt naar Giro 1334 van Sjaloon, De Vork 2, Odijk, onder vermelding van "Vuistje" krijgt het blad maandelijks thuisgestuurd. Redactie Eindhoven : 040-23938.

GROEPEN STELLEN HUN PROGRAMMA VOOR

KRITIESE FILMERS

1. WEDUIGEN NIET LANGER, ZE KUNNEN BARSTEN

Het audio-visueel totaalprogramma dat zich ten doel stelt duidelijk te maken in hoeverre we te maken hebben met de problemen in de derde wereld, welke gevolgen wij hier kunnen ondervinden van het overplaatsen van bedrijven naar derde-wereld-landen. Overeenkomsten, verschillen in woon-werk-en leefsituatie worden belicht naar aanleiding van de ervaringen die Ruud, een werkende jongere, meemaakt. Hij wordt gekonfronteerd met bedrijfssluiting en overplaatsing, aanwezigheid van Surinamers en gastarbeiders in Nederland, het niet kunnen beslissen over eigen woon- en werksituatie.

Het programma probeert aan te tonen dat de problematiek waarmee Ruud te maken heeft, niet een individuele is maar een problematiek van zijn klasse.

2. WONEN

Vanuit onze kontakten in het vormingswerk weten we dat er behoefte bestaat aan korte visuele programma's ter ondersteuning van een projekt. Dat is dan ook de functie van deze diaserie: vanuit het thema wonen zijn de discussiepunten zo verwerkt dat de deelnemers aan het projekt aanknopingspunten

vinden om hun eigen situatie te bespreken.

In samenwerking met werkende jongeren en vormingswerkers van verschillende centra is deze diaserie gemaakt. De minimumband uit Amsterdam verzorgt de muziek die speciaal voor de serie geschreven is.

3. SAMEN STAAN WESTERK

Een audio-visueel programma dat de geschiedenis laat zien van onderdrukking en verzet door de eeuwen heen en benadrukt door het gebruik van korte speelfilms de levens- en arbeidsomstandigheden, met als hoogtepunt een film over de historische bezetting van de Enka-fabriek in Breda.

Het tweede deel bestaat uit beelden van verschillende arbeidssituaties (het breken van solidariteit en eenheid) en beelden van (jeugd-) loonacties (de noodzaak van solidariteit).

4. KRITIESE FILMERS EN HET GEBRUIK VAN AUDIO-VISUELE MEDIA

De thema's die dit programma behandelt zijn:

- Functie van audio-visuele media binnen vormingsprocessen.
- Functie van de massamedia binnen onze samenleving.

- Functie van groepen als de kritische filmers binnen bewustwordingsprocessen.

Het materiaal dat in dit programma gebruikt wordt zijn fragmenten van recente en niet meer roulerende programma's, omdat het erg belangrijk is, de ontwikkeling binnen het gebruik van de media weer te geven, gekoppeld aan de politieke ontwikkeling binnen onze maatschappij en de stellingname daar- tegenover van de werkgemeenschap.

WILT U MEER INFORMATIE

Bij alle programma's is informatiemateriaal ter beschikking in de vorm van brochures, infomappen en affiesjes.

Naast de diaserie "Wonen" bestaat de mogelijkheid dat bepaalde films los verhuurd worden, al moet worden vooropgesteld dat ze een onderdeel vormen van een totaalprogramma en ook in die kontekst gemaakt zijn.

In het komend seizoen kunt u verder van ons verwachten : programma's over voedsel, gezondheids- zorg (psychiatrie), (kern)energie en onderwijs.

Wij zijn te bereiken :

Telefonies 01600-39324
of per post Postbus 1157, Breda.

NIEUWE KOMEDIE

SPEELT IN HET SEIZOEN 1975-1976

1. DE MINISTER-PRESIDENT IS EEN KANON
een kollage van het werk van Lucebert, rondom het thema anarchisme.
2. VOOR EEN BLOEMETJE EN 'N ZOEN
een programma over de emancipatie van de vrouw
3. VAN TWEE KANTEN BEKEKEN, SURINAME bv.
een voorstelling over de vervuiling van informatie aan de hand van de situatie in Suriname.
4. KNECHT (werktitel)
een produktie op basis van het thema uit "De knecht van twee meesters" van Goldoni, toege- past op onze huidige samenleving.

5. SEKSUALITEIT (werktitel)
een programma rond de seksuele moraal en de daarmee samenhangende relatieproblemen.
6. ANIMAL FARM (werktitel)
een aktuele theaterbewerking van "Boerderij der Dieren" van George Orwell.
7. LEERSTUK (werktitel)
een voorstelling met als uitgangspunt een leer- stuk van Bertold Brecht.
8. WERKENDE JONGERENPROGRAMMA
(werktitel)
een produktie voor en samengesteld met werkende jongeren.

westduinweg 230 den haag telefoon 070-54 7104

PROLOOG

INLEIDING

Het is ons het afgelopen seizoen opnieuw niet gegund geweest om ongestoord met ons eigenlijke werk bezig te kunnen zijn.

In augustus '74 besloten de Provinciale Staten van Brabant Proloog niet verder te subsidiëren. Begin december - vlak na de massale manifestatie in Utrecht voor politieke vorming en aksie en tegen politieke censuur - begon Sophia van Veenendaal haar lasterkampagne tegen ons. Zij werd in het ongelijk gesteld en Proloog "mag" van Minister van Doorn weer een jaartje doorwerken . . .

Alleen de voortdurende steun en solidariteit van ons publiek hebben ons in staat gesteld de strijd om ons voortbestaan zo lang vol te houden. Daarom zullen we steeds opnieuw en steeds overtuigender moeten bewijzen dat ons werk een steun is voor ons publiek en daarom ook waard is door ons publiek gesteund te worden.

Wij hebben in het seizoen '75-'76 13 verschillende programma's aan te bieden ; nagenoeg het hele aanbod van het vorig seizoen '74-'75 blijft gehandhaafd, omdat er nog een veel vraag naar is :

- SLAPPE TIJDEN, STERKE MEIDEN :
een programma voor werkende jongeren van 16 jaar (1e jaars-groepen) "Je bent 16 jaar, je komt net

van school, dwz. je bent maar weggebleven op de dag dat je 16 werd. En je zoekt werk . . ."

- WE PIKKEN HET NIET . . . WE PAKKEN HET :
een tweedelig programma met tussenprojekt van 4 weken voor werkende jongeren die al voor het tweede jaar op het vormingsinstituut zitten, en voor groepen binnen KWJ, NVV-jongerenkontakt en VJV-verband.
Het eerste deel gaat over de situatie van de werkende jongeren, met name de arbeidssituatie, het tweede deel gaat over de kwestie van organi- satie met name de vakbonden.
- NEUS & CO OP ZOEK NAAR HET VERZWEGEN NIEUWS :
een programma voor jonge mensen van 10 tot 16 jaar. De school moet de kinderen wat vertellen. Die verhalen kloppen niet altijd met de werkelijkheid. De wereld wordt vaak veel mooier voorgesteld dan ie is. Neusje en Co, twee scho- lieren gaan op zoek naar het verzwegen nieuws.
- WIE WORDT WIJZER VAN HET ONDERWIJS :
een programma voor onderwijzers, studenten van pedagogiese akademies en iedereen die geïnteres- seerd is in het onderwijs. Centrale vragen in het programma zijn : hoe komt het dat het onderwijs de sociale maar ook de ekonomiese ongelijkheid van het kapitalisme weerspiegelt ? Hoe uit zich dat in de inhoud van het onderwijs ? En hoe kan daartegen een politieke tegenkracht ontstaan ?

- **BAAS, WE KOMEN AFREKENEN :**
een programma voor 15 jaar en ouder. Aan de hand van een verhaal over "kruidenierszaak om de hoek" wil het programma laten zien hoe de maatschappelijke ontwikkeling verloopt en hoe het bewustzijn van mensen verandert naarmate hun situatie, met name de arbeidssituatie verandert.
- **MAAK VAN JE HAND EEN VUIST :**
een programma voor 15 jaar en ouder, dat gaat over de interne en externe functie van het leger, en het verzet in het leger op dit moment en in de geschiedenis. Het programma vertelt over de situatie van de soldaten, de soldatenbond, het gevaar van het beroepsleger en de vervroeging van de dienstplicht.
- **REVUE VAN DE VERANDERING :**
een programma voor 15 jaar en ouder. "Er verandert toch nooit wat, want het is altijd zo geweest" . . . dit is een uitspraak die je vaak hoort. En in deze voorstelling willen wij proberen aan te tonen, dat er in de loop van de geschiedenis wel degelijk iets veranderd is (en waardoor) en dat het hard nodig is dat er wat verandert. . .

Wat heeft Proloog voor nieuws te bieden?

- **SCHOLIERENVERZETJE :** een klein programma voor groepen scholieren die inzicht proberen te krijgen in wat er op school gebeurt en waarom en wat dat te maken heeft met de totale maatschappij.
- **CHILI :** een programma voor mensen van 15 jaar

en ouder, waarin centrale vragen aan de orde komen als : Waarom heeft de U.P. de fascistiese coup niet kunnen verhinderen? Hoe kon het in godsnaam gebeuren dat het leger, de bourgeoisie, het buitenlands kapitaal . . . de arbeiders deze zware nederlaag toebrachten. Wat is eigenlijk die weg naar het socialisme? Wat betekent Chili voor ons?

- **WERKELOOSHEID :** eveneens een programma voor mensen van 15 jaar en ouder, dat gaat over de crisisverschijnselen in het kapitalisme, en de realiteit waarover je dagelijks leest als de 250.000 werklozen in Nederland. Ook in deze produktie probeert Proloog het publiek te laten nadenken over nu, 1975/76, door samen perspectieven onder de loep te nemen en ze krities te bespreken.

- **PA/SA - programma** (een werktitel moet er nog komen, pasa staat voor pedagogiese en sociale akademie)

Een programma voor pedagogiese akademie- en sociale akademiestudenten, andere studenten, onderwijzers, welzijnswerkers etc.

Het gaat vooral over de rol van de ideologie in deze kapitalistische maatschappij en de klassenpositie van (pedagogiese) intelligentia.

- **SIMULATIESPEL :** trainingen voor vormingswerkers en spelen voor vakbondskader.

toneelwerkgroep Proloog, willemstraat 72
EINDHOVEN tel : 040-510236.

AMSTERDAMS STADSJOURNAAL

JOURNAAL 1 Overloop = sloop

16 mm, zwart/wit, opties geluid, 12 minuten.
In dit journaal wordt duidelijk gemaakt dat woningnood en overlooppromblematiek in wezen één facet is van de vele waarin de konstante onderdrukking door het kapitaal zich manifesteert; dat slechte woningen, onnodig grote afstanden in het woon-werkverkeer niet zo maar ontstaan, maar het gevolg zijn van een bepaalde maatschappij-ordening, momenteel een die door de kapitaalbezitters gedomineerd wordt. Tevens wordt duidelijk dat in deze situatie democratische instituten als gemeente en provincie misschien wel goed willen, maar dit onmogelijk kunnen ten gevolge van de door het kapitaal geschapen omstandigheden. Zij kunnen nog slechts proberen de buiten hen ontstane situatie door middel van onwezenlijke redeneringen te rechtvaardigen, zoals blijkt uit de tekst onder het beeld van de marionet.

JOURNAAL 2 Privé-eigendom en misdaad

16 mm, zwart/wit, opties geluid, 13 minuten.
Dit journaal heeft als onderwerp de geschiedenis van

een specifiek huis, het pand Prins Hendrikkade 61. Een geschiedenis die exemplarisch is voor de geschiedenis van heel veel huizen in de binnenstad. De huizen en nog meer de grond waarop zij staan zijn namelijk ten offer gevallen aan medogenloze spekulaties, waarmee ongehoord veel verdiend wordt. De nieuwe bestemming van de grond en de gebouwen ligt in handen van de kapitaalbezitters en hun beslissingen blijken in flagrante tegenspraak te zijn met het algemeen belang (zoals de absurde vergroting van het hotelbestand gedurende de laatste jaren). Het algemeen belang, vertegenwoordigd in de gemeente, bezit nauwelijks de middelen om hier in te grijpen.

JOURNAAL 3 Samen op de goede weg

16 mm, zwart/wit, opties geluid, 10.30 minuten.
Dit journaal behandelt de problematiek die door het privé-vervoer veroorzaakt wordt ten koste van het openbaar vervoer, is de tram. De expansie van het autobezit heeft immers zulke groteske vormen aangenomen dat de steden verstopt raken en het openbaar

vervoer niet meer naar behoren kan functioneren. In plaats van rigoreuze maatregelen ten koste van het privévervoer, worden er incidentele maatregelen getroffen die het klimaat van de auto niet verslechteren: de winst die gemaakt wordt aan de auto mag immers niet aangetast worden.

JOURNAAL 4 WERKLOOSHEID.

16 mm, zwart/wit, opties geluid, 12.45 minuten. Werkloosheid is een steeds terugkerend fenomeen in maatschappijen die gestructureerd zijn als de onze. Het zou echter van geschiedvervalsing getuigen, wanneer men er vanuit gaat dat bij voorbeeld de crisis en de werkloosheid van de jaren dertig hetzelfde zou

zijn als wat er op het ogenblik gebeurt. Hoewel de werkloosheid voor een deel uit een teruggang van de economie verklaard kan worden, is dit niet de enige oorzaak. De arbeidskosten worden door de onder-

nemingen gedrukt door arbeidsplaatsen weg te automatiseren of over te brengen naar gebieden waar arbeidskracht goedkoper te krijgen is. Hierdoor ontstaat een structurele werkloosheid die niet "vanzelf" weer zal verdwijnen, wanneer de markt zich herstelt. De werkloosheid in de bouw heeft zijn specifieke oorzaken, en wordt grotendeels bepaald door het beleid van de regering. Vooral in Amsterdam waar zowel een grote woningnood als veel werkloosheid in de bouw heerst, lijkt de oplossing in eerste aanzet niet zo moeilijk. De werklozenkomitees die in het land ontstaan zijn hebben tot doel de werklozen te organiseren en hun belangen te verdedigen.

Volgende journaals zijn nu in de maak:

JOURNAAL 5

16 mm, zwart/wit, opties geluid, circa 15 minuten. Dit journaal gaat over de buitenlandse arbeiders in Nederland.

JOURNAAL 6

16 mm, zwart/wit, opties geluid, circa 15 minuten. Dit journaal gaat over de inspraak in de wijken, toegespitst op de Dapperbuurt van Amsterdam.

JOURNAAL 7

16 mm, zwart/wit, opties geluid, circa 15 minuten. Dit journaal laat een fabel zien over de gemeenteraads-politiek van Amsterdam.

JOURNAAL 8

16 mm, zwart/wit, opties geluid, circa 15 minuten. Dit journaal gaat over de sanering in de brood- en meelindustrie.

Bestellingen bij: Fugitive Cinema, Nic.
Maesstraat 68, Amsterdam, telefoon: 020-764320/
714538.

KORTE NIEUWSJES

DE INTERNATIONALE NIEUWE SCENE DANKT

De i.n.s. dankt iedereen voor de fantastische steun die zij heeft gekregen, nadat een bus met decors en kostumes verongelukt is.

Dank zij direkte, spontane geldinzamelingen en benefietvoorstellingen werden nieuwe decors en nieuwe kostumes aangeschaft.

Een beroepsgezelschap dat zonder subsidie moet werken, is aangewezen op de direkte steun van de bevolking. Ook dit keer bleek "solidariteit" geen holle leuze te zijn.

KRITIEK OP KRITIES KRIJT

Achter het "Krities" van het blad "Krities Krijt",

zouden wij vele vraagtekens willen zetten. In hun laatste uitgave stellen ze n.l. dat "het gezeur over GLTwee en haar recht op subsidie nu maar eens afgelopen moet zijn", want, zo gaan ze verder "wat het GLTwee maakt, is geen theater". Vervolgens geven ze de provinciale staten van Limburg dan de suggestie, "de subsidiegelden van het GLTwee te geven aan . . . de Internationale Nieuwe Scène". Krities Krijt heeft blijkbaar niets begrepen van wat een linkse cultuur is. Binnen de linkse cultuurgroepen gaat het er niet om elkaars subsidiecenten af te pakken, maar om het verdedigen van elkaar tegenover aanvallen van rechts. Zo heeft de i.n.s. gespeeld op de manifestatie voor het behoud van GLTwee en heeft ze in Vlaanderen de solidariteits-akties mee helpen coördineren.

AANGESLOTEN GROEPEN

Aktiverend Volkstheater
de Roy van Zuidewijnlaan 8
Breda 01600-45078.

Amsterdams Stadsjournaal
Oude Waal 8
Amsterdam 010-67856.

Arbeidskoor Morgenrood
Molenvliet 42
Rotterdam 010-32.53.88.

De Nieuwe Komedie
Westduinweg 230
Den Haag 070-54.71.04.

De Leerling
Soestdijkse kade 265
Den Haag

Diskus
Goevestraat 133
Rotterdam 010-36:34.73.

Donkiesjot Open Jongerenscentrum
Wal 1-3
Sittard 04490-53.85.

Groep Men
Armand Reusensplein 9
2130 Brasschaat 031-51.79.63.

Groot Limburgs Toneel II
Achter de Barakken 31
Maastricht 043-17.1.39.

Haagse Sociale Akademie
Luxemburgweg 271
Vlaardingen

Het Trojaanse Paard
Waterloostraat 63
2600 Berchem 031-39.44.89.

Internationale Nieuwe Scene
Orgelstraat 2a
2000 Antwerpen 031-31.91.95.

Kargadoor Open Jongerencentrum
Oude Gracht 36
Utrecht 030-31.03.77.

Kritische Filmers
Catherinastraat 20
Breda 01600-39.32.4.

Kick Cultureel Informatie Centrum
Keizersstraat 38
2000 Antwerpen 031-31.63.23.

Polkin
Nieuwe Prinsegracht 78
Amsterdam 020-25.08.40.

Proloog
Willemstraat 72
Eindhoven 040-51.02.36.

Sater
Heintje Hoeksteeg 8
Amsterdam 020-24.18.87.

Sociaal Centrum
Witmakersstraat 1
Maastricht 043-17.10.9.

Socialistisch Koor Tilburg
Prof. Cobbenhagenlaag 516
Tilburg

Stichting Nederlands Studententoneel
Hardewerkerstraat 39
Groningen

Toneel Boetiek
Twaalf Kameren 64
9000 Gent

Trefsentrum Projet
Academielaan 9
Tilburg 013-68.12.69.

Vuile Mong en zijn vieze gasten
Lege Voorde 28
9950 Waarschoot 091-77.19.92.

Werk in Uitvoering
Radijsstraat 5a
Groningen

REDAKTIE

Palingstraat 5
Eindhoven 040-24.16.5.

Waterloostraat 63
2600 Berchem België 031-39.44.89

TIJDSCHRIFT

verschijnt 4 x per jaar

Tweede jaargang

Nr 4

september 1975

Verantwoordelijke uitgever :

M. Van Kerkhoven

Waterloostraat 63

26000 Berchem

BELGIE